

Slovenski št. 12 čebelar

letnik CXIV – december 2012

ISSN 0350-4697

Ocena pašne sezone 2012

**Pomagajmo čebelarjem, ki so jih prizadele
poplave**

Naša priložnost je kakovost čebeljih pridelkov

NE SPREGLEJ

Čebelarjem, ki nameravate v letu 2013 kandidirati na razpis za sofinanciranje nakupa čebelarške opreme, sporočamo, da zbiramo prednaročila za čebelje panje.

Z veljavno čebelarško izkaznico priznamo 4% popusta pri nakupu v vrednosti nad 42€.

PRAŠILČKE (5s, 7s, 9s, 10s, 12s); AŽ-PANJE (9s, 10s, 11s, 12s); TRIETAŽNE AŽ (9s, 10s, 12s); KIRARJEVE

PANJE (srednje, velike); LR-PANJE

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljčini (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

ČEBELARSTVO, MEDIČARSTVO
DAMJAN MEDVED, S.P.

Dragonja vas 40a, 2326 Cirkovce
tel.: 040 217 542
info@medekmali.com

Logar

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARŠKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle

Čebelarji, izkoristite možnost ugodnega nakupa čebelarške opreme z 80 % sofinanciranjem RS in EU.

Privoščite si najboljše.

NAROČENO BLAGO VAM LAHKO ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9:00 - 12:00 in 13:00 - 17:00
Trgovina je v decembru
ob sobotah ZAPRTA.

Pri gotovinskih nakupih delovnega časa v trgovini od 9:00 do 17:00 priznamo čebelarjem z veljavno izkaznico skonto 4 % popusta.

LOGAR TRADE d.o.o., Poslovna cona A 41, SI-4208 Šenčur
Tel.: 04 25 19 400, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si

UVODNIK

**Poštovane čebelarke,
cenjeni čebelarji!**

Počasi smo zakorakali v zadnji mesec leta 2012. Decembar je čas obdarovanj, praznikov, lepih misli, ... predvsem pa je mesec, v katerem naredimo obračun z letom, ki odhaja, in načrtujemo delo v letu, ki prihaja.

Za nas, čebelarje, je bilo leto, ki se izteka, zelo slabo. Spomladi so nas najprej prizadele velike izgube čebel, potem pa tudi izjemno slaba letina, saj smo pridelali samo približno 30 odstotkov povprečne letine medu. S čebelarskega vidika je bilo torej leto 2012 eno izmed tistih, ki mora čim prej v pozabo. Ker pa smo čebelarji večni optimisti, vedno znova poudarjamo svoje upanje in vero v to, da bo prihodnje leto boljše. V ČZS je letos včlanjenih 500 čebelarjev več kot lani, tako da nas je že 7556. Zahvala za to gre predvsem čebelarskim društvom, ki znajo čebelarjem ustrezno predstaviti pomembnost vključevanja v društva in zvezo.

Uresničitev programa dela ČZS za leto 2012 in načrt za leto 2013 sta bila ali še bosta temeljito predstavljena na regijskih posvetih, ki vsako leto novembra in decembra potekajo v 11 krajih po Sloveniji. Zastavljeni program smo po večini izvedli. Na regijskih posvetih, ki so že za nami, je bila večina čebelarjev z opravljenim zadovoljna, razprava pa je pokazala, da predlog programa dela ČZS v prihodnjem letu podpira velika večina čebelarjev.

Največ razprave je bilo doslej – kot vedno – namenjene zdravstvenemu stanju čebel oz. čebeljim boleznim, predvsem varozi in hudi gnibli. Ob tej priložnosti naj še enkrat poudarim, da je za področje zdravstvenega varstva čebel v skladu z zakonom odgovoren izključno Nacionalni veterinarski inštitut pri Veterinarski fakulteti.

Uspešno delovanje ČZS je zelo odvisno od vseh čebelarjev, kajti vsak od nas prispeva svoj kamenček v mozaik razvoja slovenskega čebelarstva. Zato naj se ob tej priložnosti zahvalim vsem vodstvom čebelarskih društev in zvez, ki

Fotografija na naslovnici: Sodelovanje med čebelarji in čebelarskimi društvi, združenimi v Čebelarsko zvezo Slovenije, je temeljni pogoj za napredek našega čebelarstva. Le tako je naša organizacija lahko dober in odločen sogovornik v pogovorih z državo in drugimi institucijami pri reševanju čebelarske problematike. Najbolj slovesen izraz ponosa in enotnosti med čebelarji so strumni praporščaki s pogledom, usmerjenim naprej, in visoko dvignjenimi prapori.

Foto: Marko Borko

UVODNIK

Boštjan Noč	381
OHRANIMO ČEBELE	383
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Nataša Lilek: Naša priložnost je kakovost čebeljih pridelkov	384
dr. Maja Smodiš Škerl: Čebelji fitness – vplivi krmiljenja na čebelje družine (I. del)	386
Vlado Auguštin: Previdno pri uporabi oksalne kisline!	387
dr. Danilo Bevk: Vpliv kumafosa na medonosno čebelo (III. del)	388
Franc Šivic: Novice iz sveta	390
IZ PRAKSE ZA PRAKSO	
Ivan Jurkovič: Bodo čebele preživele zimo?	391
JEZIKOVNI KOTIČEK	
Tone Žakelj: Al' prav se piše hojev al' hojin med?	393
ČEBELJE PAŠE	
Jure Justinek: Ocena pašne sezone 2012	394
Jure Justinek: Poročilo o dovozih na pašo v letu 2012	395
DELO ČEBELARJA PO MESECIH	
Brane Borštnik: Čebelarjeva opravila v decembru	396
VETERINARSKI NASVETI	
mag. Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.: Skrb za dolgoživost kranjske čebele	397
ZGODOVINA ČEBELARSTVA	
prof. dr. Andrej Šalehar: Peticija vodiških in smledniških čebelarjev leta 1862	399
ČEBELARSKI TURIZEM	401
ODMEVI	401
OBLETNICE	402
DOGODKI IN OBVESTILA	403
OBVESTILA CZS	407
MALI OGLASI	417
OSMRTNICE	418

INDEX

EDITORIAL

Boštjan Noč	381
SAVE THE BEES	383
FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Nataša Lilek: The Quality of Hive Products is Our Opportunity	384
Maja Smodiš Škerl, DSc: Bee's Fitness – The Influence of Feeding on Honeybee Colonies (Part I)	386
Vlado Auguštin: Caution When Using Oxalic Acid!	387
Danilo Bevk, DSc: The Influence of Coumafos in Honeybee (Part III)	388
Franc Šivic: World News	390
PRACTICAL ADVICE FOR PRACTICAL USE	
Ivan Jurkovič: Will Bees Survive the Winter?	391
LINGUISTIC SECTION	
Tone Žakelj: Is the Proper Way to Write Fir or Fir's Honey?	393
HONEYBEE FORAGE	
Jure Justinek: Evaluation of Forage Season 2012	394
Jure Justinek: The Report on Forage Transports in the Year 2012	395
BEEKEEPER'S WORK THIS MONTH	
Brane Borštnik: Beekeeper's Chores in December	396
VETERINARY ADVICE	
Mira Jenko Rogelj, DVM, MSc: Care for Longevity of Carniolan Honeybee	397
HISTORY OF BEEKEEPING	
prof. dr. Andrej Šalehar, DSc: The Petition of Vodice and Smlednik Beekeepers in the Year 1862	399
BEEKEEPING TOURISM	401
RESPONSES	401
ANNIVERSARIES	402
NEWS AND EVENTS	403
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	407
SMALL ADS	417
OBITUARIES	418

opravljajo zelo pomembno delo. Opozorim naj tudi na praporščake, saj si čebelarstvih prirediteljev brez vas, spoštovani praporščaki, ne znamo niti predstavljati. Skratka, kot predsednik ČZS se jasno zavedam, da brez vseh vas na »terenu« ne bi mogli izvesti številnih uspešnih projektov, kot so Tradicionalni slovenski zajtrk, Dan slovenske hrane, Teden odprtih vrat čebelarstvih društev, Dan čebelarstvega turizma, Dan apiterapije, delo čebelarstvih krožkov, promocije na sejmi, čebelarstvi posvet v Celju in številne druge čebelarstve prireditve, ki nam jih številni zavidajo.

Ob koncu se zahvaljujem tudi ožjemu vodstvu ČZS, v kateremu vsakdo po svoji močeh prispeva k še uspešnejšemu delovanju naše krovne organizacije. Prav tako naj se za uspešno izvajanje nalog zahvalim tudi vsem zaposlenim na ČZS.

Bližajo se prazniki, zato vam ob tej priložnosti v imenu vodstva ČZS, upravnega odbora ČZS, strokovnih komisij ČZS, v imenu zaposlenih na ČZS in v svojem imenu želim VESELE IN ZADOVOLJNE BOŽIČNE PRAZNIKE ter SREČNO, ZDRAVO IN MEDENO LETO 2013!

*Čas, ki prihaja, je čas praznikov,
čas vonja po cimetu in potici,
to je čas prijaznih stiskov rok,
lepih želja in utripajočih lučk.
Naj vam žvenket prazničnih
kozarcev zazveni v službi,
doma, med prijatelji in med vsemi,
ki v srcu dobro mislijo.*

Boštjan Noč, predsednik ČZS

ApiSlovenija 2013 – 36. državni čebelarstvi posvet in mednarodna prodajna razstava v Celju

Že tradicionalno je Celjsko sejmišče na začetku pomladi gostitelj domačih in tujih čebelarjev. ČZS, JSSČ in družba Celjski sejem, d. d., bodo prihodnje leto pripravili 36. državni čebelarstvi posvet in mednarodno prodajno razstavo v soboto in nedeljo, 16. in 17. marca 2013.

Osrednji temi prvega dne 36. državnega čebelarstvega posveta bosta večja kakovosti čebeljih pridelkov in pridelava varnih čebeljih pridelkov, v nedeljo pa bo osrednja tema dobra čebelarstvska praksa. Podrobnejši program bomo objavili v prihodnjih številkah SČ.

ČZS

Ajdove palačinke z borovnicami in slovenskim medom

Da bi bili praznični dnevi v krogu najbližjih kar najbolj sladki in aromatični, vam predlagamo tale recept.

Potrebujete:

- približno 2,5 dl mleka
- 1 jajce
- maslo
- 5 dag polnovredne pšenične moke
- 5 dag ajdove moke
- borovnice
- slovenski med

Priprava:

Mleko, jajce, sol in žlico mehkega masla razžvrkljajte z metlico. Dodajte polnovredno pšenično in ajdovo moko ter zmes z metlico dobro premešajte, da ne nastanejo grudice. Če je testo preredko, dodajte še žlico ali dve moke. Testo naj nato pol ure počiva, medtem pa preberite borovnice. Na maslu (ali olju) specite majhne palačinke, vendar naj bodo te nekoliko debelejšje od običajnih. Še vroče palačinke pokapajte s slovenskim medom in jih potresite z borovnicami. Dober tek!

Vir: Recepti / Žurnal24

Odprtje učnega čebelnjaka na Frankolovem

Ob koncu septembra so čebelarji ČD Vojnik ob pomoči donatorja, podjetja Adriaplin, v okviru Sklada za ohranitev kranjske čebele postavili prvi učni čebelnjak. Ob odprtju učnega čebelnjaka je navzoče najprej nagovoril predsednik ČD Vojnik Peter Babnik in poudaril, da bodo otroci poslej ob tej pridobitvi lažje spoznavali pomembnost čebel in tudi narave. Udeležence so pozdravili še podpredsednik ČZS g. Franc Šmerc, župan občine Vojnik Benedikt Podergajs, predsednik KS Frankolovo Dušan Horvat in ravnatelj OŠ Frankolovo Peter Žurej, učni čebelnjak pa je blagoslovil pater Andrej Koch.

Odprtja učnega čebelnjaka je bil zelo vesel tudi vojniški župan, saj je to v občini prvi čebelnjak, v

katerem se bo izobraževal čebelarski podmladek. ČD Vojnik sicer ima svoj čebelnjak, v katerem potekajo različni seminarji in delavnice, uporabljajo pa ga tudi člani čebelarskega krožka, ki deluje na tamkajšnji osnovni šoli. Ob tem je izrazil željo, da bi učne čebelnjake počasi postavili prav ob vsaki podružnični osnovni šoli v občini, še posebej pa v Socki, kjer je čebelarski krožek začel delovati šele letos, odziv otrok pa je neverjeten.

Po odprtju je sledil bogat kulturni program, v katerem so nastopili moški pevski zbor Frankolovo in tudi učenci OŠ Frankolovo. Čebelarski krožek na tej šoli že zdaj obiskuje 25 nadebudnežev, po pričakovanjih pa se bo to število zdaj gotovo še povečalo. Odprtja učnega čebelnjaka je vesel tudi mentor čebelarskega krožka g. Andrej Jernej, saj bo mladim čebelarjem lažje predstavil praktično delo pri čebelah. Zadovoljen je tudi zato, ker so preostali donatorji prispevali še zaščitno opremo za otroke in tudi drugo nujno opremo za čebelarjenje. Tako bosta zdaj za učni čebelnjak in okolico čebelnjaka na Frankolovem skrbela g. Peter Babnik in g. Karli Blazinšek, g. Andrej Jernej pa bo skrbel za izobraževanje mladih čebelarjev. Ob koncu prireditve je udeležence razveselila bogata degustacija čebeljih pridelkov in izdelkov iz njih.

Tomaž Samec

Foto: Igor Kranjc

Odprtje učnega čebelnjaka v Beltincih

Čebelarsko društvo Beltinci je pri svojem čebelarskem domu odprlo nov učni čebelnjak, ki je bil postavljen iz sredstev Sklada za ohranitev kranjske čebele ob pomoči donatorjev Slovenske fundacije za trajnostni razvoj. Poslej se bodo v novem učnem čebelnjaku ob pomoči mentorja praktično usposabljali mladi člani čebelarskega krožka na OŠ Beltinci. Za zdaj v novem čebelnjaku še ni čebel, vendar jih bodo po besedah predsednika ČD Beltinci Štefana Šemena vanj naselili spomladi 2013. Tako bodo krožkarji v novem čebelnjaku že prihodnje leto lahko točili med ter ga ponudili svojim sošolcem, prav tako pa bodo v njem okrepili svoje čebelarsko znanje ter to tudi dokazali na tekmovanju mladih čebelarjev. Odprtja učnega čebelnjaka ob dnevu čebelarstva sta se udeležila tudi medena kraljica Mojca Čerpnjak in predsednik

Foto: Jože Žerdin

ZČD Pomurja dr. Stanko Kapun. Na tem mestu se ČD Beltinci zahvaljujejo ČZS, še posebej g. Antonu Tomcu ter predstavnikom občine Beltinci in vsem nastopajočim otrokom iz vrtca in osnovne šole v Beltincih.

Jože Žerdin

Naša priložnost je kakovost čebeljih pridelkov

Nataša Lilek*, natasa.lilek@czs.si

Slovenija po vsem svetu slovi kot dežela odličnih čebelarjev. Tipični slovenski čebelnjak, panjske končnice, bogata čebelarstva zgodovina in ne nazadnje tudi naša avtohtona kranjska čebela so le nekateri izmed najbolj znanih atributov slovenskega čebelarstva, ki so znani skoraj povsod po svetu. Slovenija nam kljub svoji majhnosti omogoča razmerno ugodne razmere za čebelarjenje, njena rastlinska pestrost pa možnost pridobivanja različnih vrst medu. Seveda pa majhnost in podnebne razmere vplivajo tudi na količino pridelanega medu. Zaradi tega se ne moremo hvaliti z velikimi količinami medu, ki bi jih lahko na veliko izvažali, saj nam naravne danosti tega ne dopuščajo. Po količini pridelanega medu se nikakor ne moremo primerjati z državami, kot sta Argentina in Kitajska, ki polnita naše trgovske police s poceni medom dvomljive kakovosti.

Tolikšne količine nikoli ne bomo mogli doseči, pridelamo pa lahko dovolj medu, da zadostimo večino potreb domačega trga. Čebelarji se radi pohvalimo, da je naš med zelo kakovostno živilo. Ali to drži, ugotavljamo na različne načine.

Kakovost medu, ki ga pridelamo, porabniki ugotavljajo s svojimi čutili (senzorično) ter se na podlagi tega odločijo za okus oz. vrsto medu, ki jim je najbolj všeč. V laboratoriju pa lahko s fizikalno-kemičnimi analizami določamo tudi konkretno vrednost meril kakovosti, ki jim mora naš med ustrezati, če ga želimo prodajati oz. podariti. Ta kakovostna merila so zapisana v Pravilniku o medu (Uradni list RS, 4/11), ki povzema evropsko direktivo, to pa pomeni, da enaka merila veljajo za vse članice Evropske unije. Interne raziskave, ki so v laboratoriju na ČZS potekale od leta 2006 do 2011, kažejo, da so bili vzorci medu, pri katerih smo opravili analizo fizikalno-kemičnih lastnosti, kakovostni, saj so po večini ustrezali zahtevam Pravilnika o medu. Še več, parametra kakovosti, kot sta vsebnost vode in vsebnost HMF, sta bila v večini primerov celo občutno nižja od predpisane vrednosti, to pa dokazuje, da slovenski čebelarji točimo zrel med ter da je naše ravnanje pri pridelavi in obdelavi čebeljih pridelkov zelo skrbno. Za ohranjanje zdravja in pridobivanje novih porabnikov čebeljih pridelkov je najpomembnejša stalna skrb za ohranjanje njihove kakovosti. Čebelarji si z ustreznimi postopki

čebelarjenja in ob upoštevanju ustrezne tehnologije prizadevamo ohraniti kakovost medu takšno, kakršno proizvedejo čebele v panju. Kakovost medu lahko občutno poslabšajo neustrezna tehnologija pridelave ter nehigiensko ravnanje pri odvzemanju medenih satov, točenju in polnjenju medu. Gre za skupek dejavnikov, ki morajo biti v celoti izpolnjeni, da lahko ohranimo kakovost končnega izdelka. H kakovosti sodi tudi izjemno pomembna varnost živila. Poleg tega, da je živilo kakovostno, mora biti tudi varno, takšno pa je, kadar ne vsebuje nedovoljenih snovi, ki bi utegnile ogrožati zdravje porabnikov.

V pomoč pri ohranjanju kakovosti in varnosti medu so nam številna usposabljanja in izobraževanja. Obveznost vsakega čebelarja je, da opravi in redno obnavlja svoje znanje iz Smernic dobrih higienskih navad v čebelarstvu po načelih sistema HACCP in zagotavlja sledljivost medu.

Kot rečeno, prednost slovenskih čebelarjev nikakor ni količina pridelanega medu, s skrbjo za visoko kakovost in varnost živil pa ta lahko postane

Foto: MB

Višjo kakovost vašega medu lahko izkažete s prelepkami za Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo.

* svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

prepoznaven sinonim za čebelje pridelke, pridelane v Sloveniji. V zadnjem času ozaveščeni porabniki namenjajo zelo veliko pozornosti izvoru živila in temu, kdo ga je pridelal.

Za večjo prepoznavnost, predvsem pa za boljšo kakovost živil, MKO podeljuje zaščitne označbe za živila. Na področju medu poznamo v Sloveniji tri kakovostne sheme, npr. zaščiteno geografsko poreklo (Kraški in Kočevski gozdni med) ter zaščiteno geografsko označbo (Slovenski med). Do zdaj je v kakovostne sheme vključena le peščica slovenskih čebelarjev. Zakaj je temu tako? Kot najpogosteje odgovarjajo čebelarji, so razlogi za to predvsem premajhna promocija, nezanimanje in preveč birokracije. Zagotavljanje sledljivosti je že znana zahteva Smernic dobrih higienskih navad ..., kakovostne sheme pa zahtevajo prav spremljanje in zagotavljanje sledljivosti. To je konec koncev dolžnost vsakega čebelarja, ki pridelava več čebeljih pridelkov, kot jih porabi sam. Ob pridelavi medu višje kakovosti naše delo spremlja tudi certifikacijski organ, ki mu moramo na podlagi vodenja evidenc dokazovati, da ravnamo po pravilih sistema. Poleg tega moramo zagotavljati tudi strožja merila kakovosti, kot to določajo pravilniki o zaščitenem medu. Pri tem vam je v pomoč približno sto terenskih svetovalcev in svetovalcev JSSČ, ki vam bodo na vašo željo pomagali in svetovali pri izpolnjevanju obrazcev za vodenje evidenc. Kot še pravijo čebelarji, ta hip ne čutijo po-

trebe, da bi se vključili v kakovostno shemo, saj ves med prodajo po enaki ceni. Seveda so številne promocijske akcije v zadnjih letih prispevale k občutni prepoznavnosti v Sloveniji pridelanega medu, prav zaradi teh akcij pa med medom višje kakovosti in preostalim pri nas pridelanim medom ni občutne razlike. Pa bo vedno tako?

Verjetno ne, saj je le vprašanje časa, ko bodo naše trgovske police znova polne podcenjenega medu iz vzhodnih držav oz. ko bodo svetovne multinacionalke s svojim medom stiskale majhne in nekoliko večje pridelovalce medu v kot. V takšnih primerih je verjetno edina možnost za obstanek, da kupcu ponudimo višjo kakovost medu, z znanim poreklom in domačim proizvajalcem. Porabniki želijo za svoj denar dobiti kakovost, ki si jo tudi zaslužijo, zato poskrbite in razmislite o pomembnosti kakovostnih shem, v katere se lahko vključijo prav vsi registrirani čebelarji, ne glede na število panjev. S pridelavo medu višje kakovosti si zagotovite še večje zaupanje porabnikov v vaše čebelje pridelke, s tem pa poskrbite tudi za naložbo v prihodnost.

Slovenija s svojo pridelavo medu nikoli ne bo mogla tekmovali z velesilami na tem področju, lahko pa z njimi tekmuje z višjo kakovostjo pridelkov, znanim poreklom in zaupanjem v domačega pridelovalca. Vabljeni k sodelovanju v kakovostnih shemah! Poskrbite za dodano vrednost svojih čebeljih pridelkov, saj bodo s tem postali še bolj cenjeni. ■

Obvestilo uporabnikom prelepke SMGO

Vse uporabnike prelepke »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« obveščamo, da morajo najpozneje do 31. 12. 2012 ČZS sporočiti tako količino pridelanega medu v sistemu SMGO kot

porabo zaščitnih prelep. Obrazec za poročanje ter poenostavljeno proizvodno dokumentacijo najdete na spletni strani www.slovenskimed.si, lahko pa ga dobite tudi na sedežu ČZS.

MIZARSTVO KRŽE 1930

Prašilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (cinkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

MIZARSTVO KRŽE 1930

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrže@yahoo.com

Čebelji fitnes – vplivi krmljenja na čebelje družine (I. del)

Maja Smodiš Škerl*, maja.smodis.skerl@kis.si

Uvod

V poznopoletnem obdobju si čebelja družina pripravlja ozimnico in vzreja predvsem dolgožive zimske čebele. Zaradi večanja zalog hrane je matica omejena pri zaleganju, čebele počasi oblikujejo gručo in vzdržujejo oz. uravnavajo primerno temperaturo glede na zunanje vremenske razmere. Januarja začne matica znova zalegati, dolgožive delavke porabljajo zadnje zaloge hranilnih snovi v svojem telesu in oskrbujejo mlado zalego. Izlegajo se kratkožive čebele, ki zgodaj spomladi kmalu postanejo pašno dejavne in iščejo prvo pašo. V tem obdobju hitro poidejo zimske zaloge hrane, zaradi spremenljivega vremena in nihanja temperatur pa se pogosto pojavlja nevarnost, da čebele ne morejo izleteti iz panja, tako da je prekinjen dotok hrane vanj. Temu se družina prilagaja tako, da začasno zmanjša oskrbo zalege.

Obilje proteinske hrane, ki jo v panju neutrudno prinašajo pašne čebele, je pomembno za vzrejo mladih ličink. Večje število mladih delavk še ni zagotovilo za uspeh, zato moramo upoštevati več lastnosti, med katerimi je zelo pomembna dolgoživost. Delavke krmilke, ki intenzivno krmijo zalego, imajo krajšo življenjsko dobo in dalj časa ostajajo v gnezdu. Ob pomanjkljivem dotoku hrane se naloge čebel hitreje zamenjajo in mlade čebele prej odletijo na pašo. Znano je, da dopolnilno krmljenje s sladkornim sirupom ugodno vpliva na razvoj družine v obdobju pomanjkanja nektarja ali pri oskrbi družin po točenju medu. Pri odločanju o dodatnem krmljenju lahko čebelarji poleg konzumnega sladkorja izbiramo med več vrstami sladkornih sirupov. Na našem tržišču med drugim najdemo glukozno-fruktozni sirup 'TruSweet' (Cargill), saharozno-fruktozno-glukozni sirup 'Apiinvert' (Südzucker, Nemčija), in fruktozno-glukozno-saharozni sirup 'Ambrosia' (Nordzucker, Nemčija). Sirupi so po navodilih proizvajalcev pripravljene za takojšnje krmljenje družin. Njihova sestava

V obdobju obilne paše intenzivno izletavajo starejše čebele. Za vzrejo zalege družina potrebuje stalen dotok cvetnega prahu in nektarja.

va temelji na razmerjih med fruktozo, glukozo in/ali saharozo, ki čebele manj obremenjujejo, saj morajo običajni sladkor (saharozo) encimsko razgraditi, zaradi tega pa se dodatno izčrpavajo.

V okviru uredbe o izvajanju programa ukrepov na področju čebelarstva v letih 2011–2013 smo letos v laboratorijskih razmerah v kletkah poskusno krmili zimske in poletne delavke ter analizirali morfološke in histološke lastnosti notranjih organov delavk. Poskusne družine smo krmili za zimsko zalego, merili smo razvoj in donos družin ter spremljali njihovo zdravstveno stanje. Sirupe in sladkor, ki smo jih uporabili za krmljenje, smo vzorčili in določali izvor sladkorjev. V prihodnjih številkah bomo poročali o zanimivih izsledkih naših raziskav. ■

* dr., Kmetijski inštitut Slovenije

Previdno pri uporabi oksalne kisline!

Vlado Auguštin*, vlado.augustin@czs.si

Še ne dolgo tega smo varoje v naših čebelnjakih po večini uničevali z uporabo sintetičnih akaricidov, v zadnjem času pa za zatiranje varoj uporabljamo predvsem biotehnične metode, eterična olja in organske kisline. Učinkovitost teh metod je odvisna predvsem od stanja čebelje družine in od zunanjih razmer. Zaradi tega te metode in sredstva zahtevajo veliko več čebelarjevega časa in njegovega dela v vsem letu. Prav tako mora čebelar upoštevati tudi dosežke čebelarstva znanosti in prakse ter si pridobiti ustrezno znanje za uporabo teh sredstev.

Čebelarji smo v skladu z Operativnim programom zatiranja varoj letos za zimsko zatiranje teh pršic brezplačno prejeli oksalno kislino dihidrat. Čebelar je do tega sredstva upravičen, če so bile njegove čebelje družine pred izdajo oksalne kisline vpisane v register čebelnjakov. Časovni razpored izdaje sredstva za zatiranje varoj je bil objavljen na spletni strani ČZS. Čeprav je bilo o uporabi oksalne kisline za zatiranje varoj v zadnjih letih napisanega veliko, je prav, da se še enkrat seznanimo s poglobljenimi informacijami o tej organski kislini.

Oksalna kislina, imenovana tudi etandiojska kislina, je brezbarvna, kristalna organska spojina s formulo $H_2C_2O_4$, ki spada v družino dikarboksilnih kislin. V domačem okolju jo najdemo v sredstvih za dezinfekcijo, belilih, tekočinah za čiščenje kovin in v tekočinah za poliranje pohištva. Oksalno kislino in njene soli – oksalate uporabljamo kot belilo, kot sredstvo za odstranjevanje madežev in za sintezo barvil. V majhnih količinah jo najdemo v živalskem in človeškem urinu. V obliki soli je tudi v rastlinah. Še posebej veliko jo najdemo v rabarbari, špinaci, peteršilju, blitvi, zeleni in drobnjaku. V majhnih količinah najdemo oksalno kislino tudi v medu; največ je vsebuje gozdni med (od 88 do 221 mg/kg).

Kljub veliki uporabnosti in koristnosti, in to ne samo pri zatiranju varoj, so kristali dihidrata oksalne kisline lahko tudi nevarni. Tako je nevarno vsako vdihavanje ali vnos večjih količin kristalnega prahu ali hlapov v človeški organizem. Po podatkih iz strokovne literature je smrtni odmerek pri ljudeh približno 375 mg na kg telesne teže ali približno 25 g za 65 kg težkega človeka. Prav tako so nevarne tudi veliko manjše količine od navedenih. Oksalna ki-

sline se namreč izjemno hitro veže s kalcijem, to pa v človeškem telesu povzroči znižanje koncentracije kalcija v krvi, tj. hipokalcemijo. Najboljša pomoč pri takšni zastrupitvi je pitje velikih količin vode ali mleka ter kolikor mogoče hitra pomoč zdravnika. Pri blažjih zastrupitvah oz. dolgotrajnejših vnosih oksalne kisline v človekovo telo pa nastane kalcijev oksalat, ki lahko zamaši cevke, ki vodijo iz ledvic.

Prav zaradi tega morajo vsi uporabniki še posebej skrbno ravnati s kemikalijami in nevarnimi snovmi, to pa velja tudi za čebelarje. Ti morajo zagotoviti ne samo varno in strokovno uporabo oksalne kisline pri čebelah, ampak tudi njeno varno in skrbno shranjevanje.

Embalazo z oksalno kislino hranim zunaj dosega otrok.

To je še posebej pomembno letos, kajti 16-gramska embalaža oksalne kisline, ki smo jo prejeli, je po obliki in velikosti podobna embalaži za žvečilne gumije, umetna sladila itd. Prav zaradi tega ne bo odveč poziv vsem čebelarjem, ki so prejeli oksalno kislino, naj jo shranijo zunaj dosega otrok, na nedostopnih krajih in pod ključem. Otroci so radovedni, zato embalaže s kislino NIKOLI ne puščajmo brez nadzora. Ker so otroci zaradi svojih fizičnih in fizioloških lastnosti bolj dovzetni za škodljive vplive kot odrasli, jih lahko prizadenejo že manjše količine kemikalij. Po ocenah strokovnjakov zaradi nezgodnih zastrupitev, med drugim tudi zaradi kemikalij, v Evropi na leto umre skoraj 3000 otrok, mlajših od 15 let.

Skratka, pri delu s kislinami in drugimi kemikalijami moramo:

- biti zelo previdni in natančni;
- imeti in uporabiti vso zaščitno opremo;

* svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

- točno označiti embalažo, v kateri so shranjene kemikalije;
- skladiščiti embalažo na otrokom nedostopnih krajih in pod ključem;
- vedno imeti pri roki vodo.

Kemikalij ne uporabljamo samo v industriji, ampak tudi doma in v čebelarstvu. Ob pravilni uporabi nam lahko olajšajo življenje, ker pa so lahko neka-

tere ob napačni uporabi tudi nevarne, upoštevajmo navodila za uporabo! Tako bomo preprečili škodo, ki bi jo nenamerno povzročili samim sebi in okolju. ■

Viri:

Diggers Australia, 2003.

Varnostni list : Oxalic acid dihydrate GR for analysis 100495.

<http://www.childsafetyeurope.org/publications/info/factsheets/childhood-poisoning.pdf>.

Vpliv kumafosa na medonosno čebelo (III. del)

Danilo Bevk*, danilo.bevk@gmail.com

Vpliv na prenos hrane

Če opazujemo čebele ob vходу v panj ali na satu, vidimo, da so med njimi pogosti stiki, med katerimi si prenašajo hrano. Prenos hrane od ust enega do ust drugega osebk strokovno imenujemo trofalaksa, pojavlja pa se le med odraslimi čebelami. Troti in matica so lahko samo prejemniki, delavke pa so lahko tudi dajalke (Crailsheim, 1998).

Prenos hrane in informacij

Trofalaksa je pomembna za prenos medicne do pašnih čebel do satnih celic. Pašne čebele namreč medicne ne odlagajo neposredno v celice, temveč jo oddajo panjskim čebelam, te pa jo nato prenesajo do celic. To poveča učinkovitost dela, saj pašnim čebelam tako ni treba iskati praznih celic, poleg tega pa omogoča tudi širjenje informacij o količini in kakovosti paše (Crailsheim, 1998, Goyret in Farina, 2005, Grüter in Farina, 2007). Pred vnovičnim odhodom na pašo pašne čebele pogosto prosičajo za hrano. To vedenje je izrazitejše, če je paša v naravi slaba, hkrati pa je lahko podlaga za primerjavo pašnega vira posamezne čebele z virom vrstnic (Marco in Farina, 2003). Trofalaktični odnosi se vzpostavijo tudi med čebeljim plesom (Božič in sod., 2006). Trofalaksa tako ni namenjena samo za prenos hrane, ampak tudi za prenos informacij, to pa je za tako številno skupnost zelo pomembno.

S trofalakso se prenaša tudi beljakovinska hrana. Na ta način namreč čebele doživijo, ki cvetni prah predelujejo v laže prebavljiv mleček, posredujejo beljakovinsko hrano najmlajšim in starejšim delavkam, trotom in matici, ki imajo omejene zmožnosti prebavljanja cvetnega prahu (Crailsheim, 1998). Domnevajo, da nabiralke cvetnega prahu zaznajo

potrebe družine po cvetnem prahu prav na podlagi trofalaktičnega prenosa beljakovin med dojiljami in njimi (Camazine in sod., 1998).

Kumafos zmanjša prenos hrane

V okviru raziskav vpliva kumafosa na vedenje čebel smo raziskali tudi vpliv tega sredstva na trofalakso. Nekdaj so namreč domnevali, da se emulzija sredstva Perizin, ki vsebuje kumafos, med čebelami prenaša predvsem s trofalakso. Pozneje so ugotovili, da se širi predvsem z medsebojnim čiščenjem in čiščenjem satja, trofalaksa pa k širjenju prispeva le manjši del (Buren et al., 1992). Na kratko bom predstavil dva poskusa in najpomembnejše ugotovitve.

Pri obeh poskusih smo imeli dajalke, ki so pred poskusom prejele določen odmerek kumafosa, in prejemnice, ki so bile prehransko povsem odvisne od dajalk. V prvem poskusu smo prenos hrane merili

Prenos hrane od čebele dajalke (spodaj) k prejemnici (zgoraj)

* dr., Nacionalni inštitut za biologijo

Prenos hrane smo opazovali v posebnih kletkah v inkubatorju.

neposredno, in sicer tako, da smo v inkubatorju 24 ur merili količino sladkorne raztopine, ki so jo porabile (in darovale) dajalke. V drugem poskusu pa smo trofalakso merili posredno. Ugotavljali smo, koliko čebel prejemnic je sposobna prehransko preživeti posamezna dajalka. Vsaka dajalka je v posebni kletki v inkubatorju hranila deset prejemnic, po štirih in 24 urah pa smo pogledali, koliko prejemnic je do takrat umrlo.

Rezultati so pokazali, da kumafos zmanjša prenos hrane med delavkami, njegov vpliv pa je odvisen od odmerka. V prvem poskusu so čebele, ki so pred poskusom prejele 5 µg kumafosa, prenele skoraj dvakrat manj sladkorne raztopine kot kontrolna skupina. Še večje razlike so bile pri drugem poskusu, v okviru katerega smo šteli prejemnice, ki so umrle zaradi nezadostne oskrbe s hrano. V nasprotju s prvim je drugi poskus potrdil tudi vpliv 2 µg kumafosa, vendar je bila pri tem odmerku smrtnost povečana samo po štirih urah, pozneje pa ne. Najmanjši odmerek, to je 1 µg kumafosa, na prenos hrane ni vplival. Vpliv pesticidov na trofalakso je še

zelo slabo raziskan, omenjena raziskava pa je tako rekoč prva, ki ga je potrdila. Zmanjšana trofalaksa lahko zmanjša prehransko oskrbo čebelje družine in čebel, in to na več ravneh. Ker ima pomembno vlogo pri plesni komunikaciji, se lahko zmanjša širjenje informacij o pašah, zato so te slabše izrabljene, s tem pa je zmanjšana tudi prehranska oskrba družine. Zaradi motenj pri širjenju hrane v družini se lahko zmanjšata tudi prehranska oskrba določenih skupin delavk in širjenje informacij, ki so za obstoj tako številne skupnosti, kot je čebelja družina, lahko ključnega pomena. ■

Viri:

Božič, J., Abramson, C. I., Bedenčič, M. (2006): *Reduced ability of ethanol drinkers for social communication in honeybees* (*Apis mellifera carnica* Poll.). *Alcohol*, 38, 179–183.

Buren, N. W. M., Marien, A. G. H., Velthuis, H. W. V. (1992): *The role of trophallaxis in the distribution of Perizin in a honeybee colony with regard to the control of the Varroa mite*. *Entomol. Exp. Appl.*, 65, 157–164.

Camazine, S., Craillsheim, K., Hrassnigg, N., Robinson, G. E., Leonhard, B., Kropiunigg, H. (1998): *Protein trophallaxis and the regulation of pollen foraging by honey bees* (*Apis mellifera* L.). *Apidologie*, 29, 113–126.

Craillsheim, K. (1998): *Trophallactic interactions in the adult honeybee* (*Apis mellifera* L.). *Apidologie*, 29, 97–112.

Goyret, J., Farina, W. (2005): *Trophallactic chains in honeybees: a quantitative approach of the nectar circulation amongst workers*. *Apidologie*, 36, 595–600.

Grüter, C., Farina, W. M. (2007): *Nectar distribution and its relation to food quality in honeybee* (*Apis mellifera*) Colonies. *Insect. Soc.*, 54, 87–94.

Marco R. J., Farina W. M. (2003): *Trophallaxis in forager honeybees* (*Apis mellifera*): *resource uncertainty enhances begging contacts?* *J. Vomp. Physiol. A.*, 189, 125–134.

Spoštovane kolegice čebelarke in kolegi čebelarji!

Obveščamo Vas, da pri nas lahko kupite matični mleček odlične kakovosti, pridelan v Sloveniji, prav tako pa tudi kostonjev in akacijev med v zeleni količini ali pakiran v kozarce.

Prodamo vrtljivo stojalo s šestimi posodami za točenje medu, v katere lahko natočite po 6 x 60 kg medu. Vse posode so ogrevane s termostatom in iz nerjavečega materiala. Cena po dogovoru.

Čebelarkam in čebelarjem želimo mirne božične praznike in srečno novo leto 2013!

031/734 905 ali 02/796 10 51 (med 8.00 in 11.00 uro).

Čebelarstvo PISLAK

Apače 303, 2324 Lovrenc na Dravskem polju

info@cebelarstvo-pislak.si • www.cebelarstvo-pislak.si

Novice iz sveta

Franc Šivic, franc@silvaapis.si

Francija

Konec letošnjega junija je francoski minister za kmetijstvo g. Stephan Le Foll izdal odločbo o prepovedi uporabe sistemčnega insekticida Cruiser OSR na posevkih oljne ogrščice. Tako so se uspešno končala nekaj let trajajoča prizadevanja vodstva Francoske čebelarke zveze za prepoved uporabe tega nevarnega pesticida za zaščito te rastline, žal pa se bo boj nadaljeval, dokler ministristvo ne bo prepovedalo uporabe tega sredstva tudi pri koruzi. Francoski čebelarji se pri tem sklicujejo na to, da je sredstvo že nekaj časa prepovedano v Italiji in Nemčiji, dve leti pa tudi v Sloveniji, in da zaradi prepovedi uporabe tega insekticida pridelki koruze v teh treh članicah EU niso občutno manjši. V Nemčiji in Italiji so bile v obdobju, ko je bila uporaba tega pesticida dovoljena, izgube čebel skoraj 40-odstotne, v zadnjih dveh letih pa so se zmanjšale na 15 odstotkov.

Viri: Henriot, A. (2012): *Le ministre de l'agriculture retire l'autorisation du Cruiser OSR sur colza. Abeilles et fleurs*, št. 7-8, julij-avgust 2012, str. 6.

Avstrija

V avstrijskem časopisu za kmetovalce »Unser Land« je bil nedavno objavljen članek o zatiranju varoj. V njem je družba Bayer napovedala vnovično registracijo svojih znanih sredstev za zatiranje varoj Bayvarol Strips (aktivna snov flumetrin), Perizin (aktivna snov kumafos) in Check-mite+ (aktivna snov kumafos) ter ob tem obljubila uspešno zatiranje varoj. Dr. Anita Lautemann, ki vodi ekološko kmetijo in čebelarstvo »Biohof« v Moosburgu (slov. Možberk) pri Celovcu, svari avstrijske čebelarje, naj ne nasedejo tej novici.

Dr. Anita Lautemann (desno)

Spomnijo naj se, da so postale varoje v preteklosti odporne na omenjene aktivne snovi in da je v čebeljih družinah še vedno veliko odpornih varoj. Zatiranje s temi sredstvi bo torej nepopolno. Poleg

tega bosta zlasti vosek in propolis dodatno obremenjena z ostanki teh sredstev, delno tudi med. Zakaj bi za poznojesensko zatiranje spet uporabljali sredstvo Perizin, če imamo vendarle na voljo občutno uspešnejšo, varnejšo in cenejšo oksalno kislino? Zavedajo naj se tudi, da bodo z nakupi omenjenih preparatov podpirali družbo Bayer, proizvajalko herbicidov in drugih nevarnih kemikalij, ki so našemu čebelarstvu povzročile že toliko škode. Mislim, da imamo enako mnenje kot dr. Anita Lautemann lahko tudi slovenski čebelarji.

Viri: Lautemann, A. (2012): *Varroa, Beizmittel&Co. Bienen aktuell*, št. 9, september 2012, str. 21.

ZDA

Poslikavanje panjev ni več samo posebnost čebelarjev Sloveniji. Ameriška čebelarska revija *American Bee Journal* je lani na naslovnici svoje avgustovske številke objavila fotografijo skupine nakladnih LR-panjev, ki so živopisno poslikani z različnimi motivi v abstraktnem slogu. Njihova lastnica, čebelarka Connie Collins skupaj s sestro nadaljuje čebelarsko tradicijo svojega očeta Eddija, panje pa so poslikali študenti teksaške visoke šole za umetnost. Da dobri zgledi vlečejo, dokazuje tudi to, da se je po tej objavi kar nekaj čebelarjev odločilo za poslikavo svojih panjev. V letošnji oktobrski številki je ista

Naslovnica *American Bee Journal* 8/2011.

revija na strani 925 in 926 objavila fotografije poslikanih panjev treh čebelarjev iz različnih delov ZDA. Vse kaže, da bo na oni strani velike luže ta novost v prihodnje postala še bolj priljubljena. ■

Bodo čebele preživele zimo?

Ivan Jurkovič, ivanjurkovic2002@yahoo.de

Zadnjih nekaj let smo čebelarji znova zaskrbljeni, izgubljammo voljo in upanje. Kmalu bodo minila tri desetletja, odkar so varoje tudi pri nas napadle čebele. Vse bolj se sprašujemo, kako naprej in kako naj ukrepamo. Med čebelarji vlada velika negotovost in nezaupanje v ukrepe, ki nam jih ponuja in predpisuje naša stroka. Škoda zaradi umiranja čebeljih družin je vsako leto velikanska, poleg tega pa je zaradi nepravilnega zatiranja varoj lahko dvomljiva tudi kakovost medu. Poglavitni cilj vsakega čebelarja mora biti pridelati čist, neoporečen med brez strupenih ostankov različnih kemičnih sredstev – strupov, s katerimi skušamo zdraviti čebele. Seveda to velja tudi za vse druge čebelje pridelke.

Ni namen mojega pisanja ponuditi neko salomonsko rešitev, saj te verjetno ne more ponuditi nihče, temveč predstaviti le nekaj mojih izkušenj, ki morda lahko komu pomagajo. Za ta prispevek sem se odločil, ko sem se spomnil svojega prvega članka o oksalni kislini, ki je bil z naslovom »Ne zamudite priložnosti« v SČ objavljen leta 2001 (str. 344). Ob vseh tedaj znanih in uporabljenih sredstvih sem prve dni novembra 2001 uporabil oksalno kislino. Do takrat smo bili čebelarji prepričani, da je kakršno koli odpiranje panjev v tem obdobju za čebele lahko usodno. Kljub temu sem vsak sat čebel posebej vzel iz panja in ga popršil

Slika 3: Po končani zadnji paši in točenju morajo imeti čebele pod plodiščem dovolj prostora. Ne smemo jim dovoliti, da v brezdelju čakajo na zimo. Močne čebelje družine, ki imajo veliko ali preveč hrane, se spustijo pod satje. Skozi to gručo roparice ne prodrejo.

Slika 1 in 2: Termosublimator, prirejen za AŽ-panj, deluje brez navzočnosti čebelarja. V odprtino pitalnika namestimo karton, v katerega vstavimo vodovodno koleno. To prevzame vlogo »dimnika«, ki povleče hlape oksalne kisline v notranjost panja in jih usmerja med čebele. Gorilnik v Termosublimatorju se po 10 min. sam izključi. Sublimacija s to napravo je uspešna, če je zunanja temperatura nad ničlo.

z raztopino oksalne kisline. Rezultat je bil presenetljiv: velikansko število odpadlih varoj, in to kljub prejšnjim zatiranjem z različnimi drugimi sredstvi. Od tedaj so moje čebele vsako leto drugače »zaživele« in tudi donos je bil dober. Pri nas so nekateri nasprotovali zatiranju varoj z oksalno kislino in zavirali razvoj njene uporabe, pozneje predvsem sublimacije, ker izpostavljenost hlapom oksalne kisline škoduje čebelarju, a se je ta zadržek razrešil z uporabo primernih zaščitnih sredstev in varnostnih ukrepov. Vedno uporabljajte zaščitne rokavice in masko s primernim filtrom, čeprav se praviloma v času vplivanja oksalne kisline s Thermosublimatorjem umaknete iz čebelnjaka. Naj ob tem navedem, da so mi iz čebelarskega inštituta Univerze v Hohenheimu (dr. Gerhard Liebig) sporočili, da se je kot najučinkovitejša naprava pri zatiranju varoj izkazal Termosublimator (slika 1 in 2), saj je padlo več kot 99 odstotkov teh zajedavcev, če v panju ni bilo zalege. Tudi dr. Liebig je v svoji knjigi »Einfach Imkern« (3. izdaja, 2011) zapisal: »V Sloveniji so razvili zelo preprosto napravo za izparevanje oksalne kisline, imenovano Termosublimator. Ta naprava je veliko bolj varna, ker v nasprotju s sublimatorji, s katerimi vpihujemo hlape skozi žrelo, deluje brez navzočnosti čebelarja ...«

V letošnjem rekordno slabem letu se je znova pokazalo, da zdrave in močne čebelje družine vedno

Slika 4: Pozimi in spomladi je mogoče moč čebelje družine spremljati na drobirju. Npr. družina, ki je januarja zasedala osem ulic, je do najpomembnejše paše zasedla štiri naklade, konec junija pa je v desetih dneh na lipovi paši nabrala 30 AŽ-satov medu (septembra in oktobra je iz te družine odpadlo 5200 varoj).

prinesejo nekaj medu. Kako močna bo čebelja družina spomladi (marca), vidimo že oktobra ali najpozneje novembra (slika 3). Čebele morajo biti močne in tudi zdrave, biti morajo dolgožive, poleg tega pa morajo imeti ustrezno količino hrane in praznega prostora – satja, na katerem se zberejo v gručo in vzdržujejo temperaturo. Značilnost naše čebele je, da se število čebel, ki preživijo zimo, v primerjavi s poletnim številom čebel zmanjša na približno eno tretjino. Prizadevanje čebelarjev, ki hočejo vzrediti izjemno močne družine, ne more preseči naravne lastnosti matice, saj ta sama omeji število zaleženih celic. Dolgoletna opazovanja so pokazala, da zaseda družina na AŽ-satih spomladi največ deset ulic ne glede na to, kaj smo jeseni počeli (slika 4). Taka družina se dovolj hitro razvije in ne potrebuje nikakršne spodbude (pogače) za razvoj.

Pokazalo se je, da čebele bolje prezimujejo v eni etaži – nakladi – kot v deljenem prostoru. Prevelika količina hrane je lahko tudi ovira za uspešno prezimovanje (slika 5). Nad prezimovanjem čebelje družine z mediščnimi sati – to je sicer pri nas postala že navada – pa se moramo globoko zamisliti. »Nihče ne bo kupil vašega medu, ko bo izvedel, da so v medu ostanki kumafosa (Liebig, predavanje v Celju). Kdo še lahko upravičuje sočasno jesensko krmljenje in zatiranje varoj s strupi?!

Pri svojem čebelarjenju sem opazil, da se čebele, ki so zelo napadene z varojami, skušajo rešiti tako, da matica zalega tudi pozimi, vendar je to za družino največkrat pogubno. Takšne družine so veliko bolj napadalne, ko pa v njih zatremo varoje, se kmalu umirijo. Tudi po agresivnosti čebelje družine je mogoče sklepati na večjo stopnjo napadenosti.

Tako kot zatiranje varoj samo je pomembna tudi priprava družin na zatiranje, vzame pa nam enako ali

Slika 5: Plodiščni sati so bili konec septembra letos popolnoma zaliti, čeprav so dobile čebele jeseni le pribl. 8 kg sladkorja. Močne družine so na bršljanu nabrale tudi več kot 10 kg medu. Za preprečitev strjevanja smo med bršljanovo pašo vsaki družini dodali po 2 kg raztopljenega sladkorja. Čebele porabijo pozimi le žlico medu na dan in ne morejo greti polnih satov hrane, zato se umaknejo na prazno satje ali v prostor pod sati.

tudi več časa. Če družina ni dobro pripravljena, tudi zatiranje ne bo uspešno. V dvo- ali večprostorskem panju je težko uničiti vse varoje, tudi če uporabimo dvojni odmerek kemičnih sredstev – strupov.

Pri kranjskih čebelah je poznojesensko in zimsko zatiranje varoj lahko zelo učinkovito, ker matica praviloma najpozneje novembra preneha zalegati. November in december sta meseca, v katerih se varoje ne skrivajo v pokriti zalegi, zato je v teh mesecih zatiranje z oksalno kislino najuspešnejše. Tedaj moramo tako sami kot tudi naši sosedje čebelarji toliko očistiti čebele, da na čebelah ne bo nobenih varoj. V tem

V uredništvu si želimo, da bi inovacija, opisana v članku, in tudi številne druge tehnološke inovacije našle pot do potrjene prodaje na tržišču ter tako prispevale k razvoju čebelarstva in ohranitvi čebel. Znano je, da so v Sloveniji že v prodaji podobne naprave tuje izdelave, zato bi jim bili domači izdelki dobrodošla konkurenca. Uradno Nacionalni veterinarski inštitut (NVI) ne priporoča uporabe oksalne kisline s sublimacijo. Način uporabe oksalne kisline, kot ga priporoča NVI, je opisan v SČ 11/2012, str. 366. Zaradi osebne varnosti pri uporabi oksalne kisline pa je koristno, če preberete prispevek Vlada Auguština, objavljen v SČ 12/2012 na str. 387. Če tudi v svojem čebelarstvu uporabljate inovativne rešitve pri tehnologiji ali oskrbi čebel, vas vabimo, da svoje delo predstavite v Slovenskem čebelarju. Za uskladitev objave svojega prispevka se dogovorite z urednikom g. Markom Borkom (GSM: 051/637 204).
Uredništvo

primeru boste lahko prihodnje leto do konca glavne paše brez skrbi!

Najučinkovitejše, najcenejše in za čebele neškodljivo sredstvo za zimsko zatiranje varoj je pravilno uporabljena oksalna kislina. Med tremi najpogostejše uporabljenimi postopki je najučinkovitejše sublimiranje oksalne kisline (Zdešar, 2011:122, 172). Pri tem postopku v panju sublimiramo 1–2 g oksalne kisline. Če želimo, da bo učinkovitost postopka več kot 99-odstotna, mora sublimacija trajati 8–10 minut, čebelja družina pa mora biti brez zalege.

Kupci iz tujine so letos želeli pokupiti ves slovenski med, ki je brez ostankov kemičnih sredstev, po dvakrat višji ceni, kot ga odkupujejo naši grosisti; 350 g takega medu prodajajo doma po 20 EUR. Čas je, da kakovosten med dobi tudi doma ustrezno ceno.

Po desetletjih boja z varojami se vedno bolj sprašujemo, kako naprej. Dr. Bogdanov, znanstvenik, mi je na to vprašanje odgovoril takole: »Rešitev je v alternativnem, sonaravnem zatiranju varoj in končno v odbiri«. ■

Viri:

Jurkovič, I. (2001): *Ne zamudite priložnosti*. Slovenski čebelar, št. 11, november 2001, str. 344.

Jurkovič, I. (2011): *Moj način čebelarjenja v toplejših krajih Slovenije*. V: Zdešar, P. (ur.): *Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje*. Čebelarstva zveza Slovenije, str. 152–189.

Liebig, dr. G. (2011, 3. izdaja): *Einfach imkern*. Samoza-ložba: Stuttgart, str. 194.

Živadinovič, R., predavanje v Celju.

Zdešar, P. (2011): *Trietažni AŽ-panj in vzreja v njem*. V: Zdešar, P. (ur.): *Slovensko čebelarstvo v tretje tisočletje*. Čebelarstva zveza Slovenije, str. 95–151.

JEZIKOVNI KOTIČEK

Al' prav se piše hojev al' hojin med?

Tone Žakelj, tone.zakelj@kclj.si

Na regijskem posvetu v Mariboru je med čebelarji nastala huda jezikovna zadrega: nekdo je zatrdil, da na nalepkah za med napačno piše *hojev med*, ko je vendar edino prav le *hojin med*. Za svojo trditev razen jezikovnega občutka ni imel argumentov, žal pa se mu tudi zagovorniki *hojevega* medu niso znali zoperstaviti s čim močnejšim. Ker se je zasejani dvom začel nevarno širiti, sem sklenil, da ga kot ljubitelj čebel in slovenščine poskusim ustaviti.

Imate panje iz smrekovega, satnike iz lipovega, prečne zaporice iz bukovega in sode iz akacijevega lesa? Ali pa so morda iz smrekinega, lipinega, bukvinega in akacijevga lesa? Če ste pritrdili prvemu

vprašanju, imate prav in vam je znan tudi pravi odgovor na vprašanje v naslovu.

Iz čebelarstvih jezikovnih dvomov pogosto pomaga že Čebelarstveni terminološki slovar. Na nalepki naj bo zapisano, *katere vrste* je med, ne pa *čigav* med je v kozarcu. Gre torej za *vrstni* in ne za *svojljni* pridevnik. Svojljni pridevniki se tudi sicer načelno nanašajo le na bitja, ustanove ipd., ne pa – kot so nekoliko nasilno nad jezikom tvorjeni v primerih hojin, smrekin, lipin, bukvin, akacijin – na rastline.

V novi čebelarstveni sezoni vam torej želim obilo akacijevga, lipovega, hojevega in smrekovega medu ter medu vsake druge sorte. ■

Pojasnilo lektorice Slovenskega čebelarja

Seveda ima g. Žakelj prav. Številne čebelarje verjetno bega priponsko obrazilo -ov/-ev, ki ga sicer uporabljamo za tvorbo svojljnih pridevnikov moškega spola (npr. očetov, Alešev), zato menijo, da bi morali pri samostalnikih ženskega spola za tvorbo teh pridevnikov uporabljati priponsko obrazilo -in (Marijin, sosedin). V primerih, kot so ajdov, hojev, smrekov, manov itd. med (pa tudi ajdova moka, borovničev, lipov čaj, limonov sok itd.), ne gre za svojljne pridevnike, temveč za vrstne, saj

označujejo vrsto snovi in ne njihove lastnine/svojljne, kot je to značilno za prave svojljne pridevnike (očetov klobuk, Anin denar, Tamov tovornjak). Torej, s priponskima obraziloma -ov/-ev ter -in tvorimo svojljne pridevnike samo iz samostalnikov, ki pomenijo živo bitje ali ustanovo, iz drugih samostalnikov pa s priponskim obrazilom -ov/-ev tvorimo vrstne pridevnike. Izjema od tega pravila so nekateri pridevniki, nastali iz poimenovanj za osebe.

Nuša Radinja, prof.

Ocena pašne sezone 2012

Jure Justinek*, jure.justinek@czs.si

Leto 2012 nam glede medenja ni bilo naklonjeno. Ker so nas v minulem letu prizadele precejšnje zimske izgube, smo z velikim upanjem pričakovali novo pašno sezono, zdaj pa razočarani ugotavljamo, da je bila letošnja letina pičla in daleč podpovprečna. Zaradi pozebe na velikonočni ponedeljek in še ene prvega aprila je bila slaba že spomladanska razvojna paša. Posledice pozebe so bile, da je pomrznilo sadno drevje, pomrznila pa je tudi akacija, kar nas je najbolj užalostilo. Marca se iz zimskih jajčec izlegajo tudi raznovrstne ušice, ki so pomembne za čebelarstvo, saj povzročajo gospodarsko pomembne paše. Pozeba je zdesetkala tudi te ušice, tako da je bil njihov nadaljnji razvoj slabši, poznejša paša pa nična.

Pašna sezona v Sloveniji se po navadi začne, ko zacvetijo gospodarsko pomembne medovite rastline. Tako v sredini aprila v Sloveniji, zlasti na območju Pomurja in na jugu države, med oljna ogrščica. Ta paša je bila letos povprečna. Do polovice cvetenja oljne ogrščice vreme čebelarom niti ni omogočalo izletov in nabiranja, potem pa se je vendarle nekoliko ustalilo, tako da so močne družine napolnile medišča, slabše pa so se vsaj dobro razvile. Drugod v Sloveniji zaradi pozebe ni bilo pomembnejših donosov medicine z regrata, divje češnje in sadnega drevja.

Takoj po velikonočni pozebi smo preverili vse sestoje akacije po naši državi in ugotovili, da je pozeba povzročila velikansko škodo. Akacija je bila najbolj prizadeta na celotnem južnem območju naše države in v Pomurju. Najbolje je kazalo na območju Primorske, vendar je pozeba ponekod tudi tam povzročila škodo, poleg tega pa je bilo vreme med cvetenjem izjemno neugodno, saj je pogost jugozahodni veter sušil nektar in manjšal donose. Nekaj presežkov so nabrale le dobre in močne družine, povprečno pa so bili donosi bolj slabi kot dobri. Ko se je akacija, kolikor je je ostalo, začela razcvetati tudi v drugih delih naše države, sta že tako slabo medenje prekinila ohladitev in dež, ki sta trajala vse do konca cvetenja.

Še vedno smo bili optimistični, saj smo upali, da bodo naše čebele kaj več nabrale v gozdu, zlasti na smreki in javorju. Po ogledih gozdov ter pasišč na javorju in smreki pa smo ugotovili, da javor na celotnem

Le na redkih območjih Slovenije so poganki akacije nepoškodovani prestali spomladansko pozebo.

območju države skorajda nima cvetnih nastavkov, prav tako pa obetov medenja nismo našli na smreki. Na koncu se je uresničila naša napoved: paša na smreki in javorju je letos popolnoma odpovedala.

Vreme je bilo precej neugodno vse do cvetenja lipe in kostanja, zato smo se bali, da bo preveč dežja tudi med njunim cvetenjem, paša pa bo uničena. Vse do cvetenja lipe in kostanja je bilo treba čebele krmiti, da so ostale v kondiciji in dovolj številne. Na našo srečo pa je bilo vreme v tem obdobju toplo in sončno, tako da so lahko čebele prvič v tem letu nabirale z vso vnemo in marljivostjo, ki ju premorejo. Pri močnih družinah so bila medišča po večini polna, slabe družine pa so nabrale le nekaj zase.

Po lipovi in kostanjevi paši je sezona po večini konec, razen če kje zamedil jelka ali hoja. Obeti so bili le na območju notranjskih gozdov, vendar je neugoden ritem vremena tudi to pašo končal, še preden se je dobro začela. Temperature so bile več kot dva tedna višje od 30 °C, tolikšna vročina pa je zdesetkala ušice, zato je zatajila tudi hoja.

Po precejšnji suši v začetku julija je padlo nekaj dežja. Gozdna podrast si je opomogla, zacvetele so travniške rože oz. otava, ponekod tudi polja buč, sončnic, ajde in facelije. Na teh rastlinah so čebele po večini nabirale cvetni prah. Na območjih, na katerih je bila letošnja suša katastrofalna, pa tudi cvetnega prahu ni bilo veliko.

Septembra je zacvetel še bršljan, na srečo pa letos ni povzročil večjih nevesočnosti.

* vodja Opazovalno-napovedovalne službe medenja

Prav tako se je septembra na več območjih po Sloveniji pojavilo pozno medenje hoje, ki pa z gospodarskega vidika v tem času ni imelo posebnega pomena. Manjše donose smo zaznali na Krimu, Travnih gori, Goteniških gori, v severnem delu Pohorja, na Kozjaku, v notranjskih gozdovih in tudi v Trnovskem gozdu. Pozno medenje hoje je dober obet za njeno medenje v prihodnjem letu. Če je zadnja generacija zelene hojeve ušice dovolj številna, je več tudi zimskih jajčec, iz katerih se naslednje leto izleže številčno močna prva generacija uši. Njihov razvoj bo dosegel vrhunec okoli 20. junija, ko se bo začelo tudi medenje. Seveda, če nam bo vreme naklonjeno.

Iz vsega tega lahko vidimo, da je bila akacijeva paša slaba, paše na smreki in javorju ni bilo, zataji-

la je tudi hoja, na lipi in kostanju pa so čebele vendarle nabrale nekaj medicinine. Marsikateri čebelar, ki čebelarji na stalnem mestu, letos ni imel česa točiti in je moral čebele celo krmiti. Tisti prevaževalci, ki so imeli srečo in znanje pri izbiri stojišč, so dobili nekaj medu, teh pa je precej manj kot tistih, ki čebelarijo na stalnem mestu. Na splošno letos govorimo o slabi letini medu. Po podatkih Opazovalno-napovedovalne službe je bila pridelava medu kar za 60 odstotkov slabša. Ker smo čebelarji povsem odvisni od narave in vremena, vemo, da se na vsakih nekaj dobrih letih pojavi tudi ena slaba. Zato ostajamo optimisti ter polni upanja in pričakovanja čakamo novo pašno sezono. Naj medii! ■

Poročilo o dovozih na pašo v letu 2012

ČZS je v skladu s Pravilnikom o katastru čebelje paše, čebelarskem pašnem redu, prometu s čebelami in programom napovedi medenja (Ur. l., 94/2010) začela leta 2004 ob pomoči čebelarskih društev pripravljati pašne rede za posamezna območja, ki jih upravljajo ČD. V skladu s drugim odstavkom 16. člena omenjenega pravilnika mora Zveza čebelarskih organizacij na podlagi dobljenih podatkov pripraviti tudi skupno letno poročilo.

Poročila o letošnjih dovozih na pašo je ČZS poslalo 74 čebelarskih društev. Najpogosteje teh

poročil niso poslala tista društva, v katera čebelarji svojih čebel ne dovažajo na pašo, nekaj društev pa letnega poročila ni poslalo zato, ker še nimajo potrjenega pašnega reda, čeprav so čebelarji prepeljali svoje čebele na pašo na njihova območja.

Letos je bilo največ dovozov čebel na akacijevu, lipovo in kostanjevo pašo. Na območju Pomurja je bilo precej dovozov tudi na pašo oljne ogrščice. Gozdnih paš na iglavcih in javorju letos ni bilo, prav tako pa tudi ni bilo vsesplošnega medenja v gozdu. To je tudi razlog, da so čebelarji letos v gozdove pripeljali tako majhno število čebel. ■

Preglednica: Št. prevoznih enot in št. čebeljih družin, pripeljanih na posamezno vrsto paše v letu 2012

Vrsta paše	Št. enot	Št. panjev
akacija	150	6916
kostanj	164	6468
smreka	18	648
hoja	28	1060
lipa	42	1842
pomlad.- razvojna paša	32	1173
medeče poljedelske kulture	13	659
listne mane	0	0
travniška paša	12	719
sadno drevje	14	223
škržat	0	0
Skupaj:	473	19708

Čebelarstvo LUCKA

Dušan Žunko, s. p.
Sužid 41, 5222 Kobarid
031 870 709, 05 388 5856
info@lucka-sp.si, www.lucka-sp.si

- **AŽ-, LR- in DB-satniki**, zažičeni, že za 0,80 EUR
- **Šablona** za sočasno zbijanje in žičenje AŽ-, LR- in DB-satnikov (glej: Čebelar, 2/2008 in 2/2009),
- **Čebelje družine** na AŽ-, LR- in DB satih
- **panji LUCKA** – predstavitev na celjskem sejmu
- **Lipov med** iz okolice Kobarida

Čebelarjem z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR!

Čebelarjeva opravila v decembru

Brane Borštnik – Velike Lašče, brane.borstnik@gmail.com

Koledarsko leto se počasi izteka in po navadi je to čas za analizo minule sezone. Približujejo se občni zbori, na katerih pregledamo delo v društvih in pripravimo načrte za prihodnjo sezono. Pri pripravi načrta dela v društvu predlagam, da se vsaj v zimskem obdobju dogovorite za mesečna srečanja, namenjena izobraževanju. Gotovo se v vsakem društvu najdejo člani, ki znajo pripraviti kratka strokovna predavanja s področja čebelarstva, v razpravi pa si lahko izmenjate mnenja in izkušnje. S tem bo delo vašega društva doseglo višjo raven, to pa bo pripomoglo k boljšim rezultatom tako pri delu s čebelami kot pri uživanju in trženju čebeljih pridelkov.

Okvirne naloge čebelarja v zadnjem mesecu koledarskega leta:

- skrb za mir v čebelnjaku in okolici,
- trženje čebeljih pridelkov,
- zatiranje varoj,
- paženje panjev,
- izobraževanje in načrtovanje za prihodnjo čebelarstvo sezono,
- počitek in prijetna praznovanja.

Kot čebelarji preglednik vse prevečkrat naletim na staro, črno satje, ki je neprimerno tako za pridobivanje medu kot za čebelji zarod. Satje je eden od temeljev zdravja. Od tega sta odvisna razvoj čebelje družine in zdravje v panju. Satje je zibelka čebel, je prva posoda za med in cvetni prah, žal pa je v zadnjih 25 letih zaradi strupenih snovi, vnesenih v panj ob zatiranju varoj, tudi vse bolj onesnaženo. Pogosto poslušam različne izgovore čebelarjev, češ da čebele ne gradijo novega satja, da ob graditvi porabijo preveč medu in časa ter da zato prinesejo manj medu v panj in še marsikaj drugega. Ker menim, da moramo korenito spremeniti naš odnos do čistega in zdravega satja, naj v svojih letošnjih zadnjih mesečnih navodilih povzamem izsledke raziskav o vplivu kakovosti satja v čebelji družini. Raziskave so objavljene v knjigi »Z zdravimi čebelami v XXI. stoletje« avtorja Jova N. Kantarja.

Iz starega satja se izlegajo čebele slabše kakovosti. So manjše, v panj prinašajo manj nektarja in cvetnega prahu. 10.000 čebel iz svetlega satja tehta 1 kg, iz temnejšega pa zgolj 0,671 kg. Čebele, ki so bile izležene v svetlem satju, so prinesle dvakrat

Počitek za čebele, čebelarja in naravo

toliko medicinine kot čebele, izležene v temnem satju, iz katerega je bilo pred tem izleženih že deset generacij čebel. Ugotovili so tudi, da je za prehrano 1 kg čebel na svetlem satju potrebnih 2,5 kg medu, na temnejšem 2,9 kg in na temnem 3,7 kg medu. Čebele, izležene v temnem satju, prinesejo 40–47 odstotkov manj medu kot čebele, izležene v mladem satju. Da to drži, vidimo v praksi, saj se čebelarji velikokrat pohvalimo, da nam je rojeva družina prinesla več medu kot izrojena družina.

Barva satja	Izleženih generacij	Povprečna teža izleženih čebel v mg	Zmanjšanje teže v mg
svetla	0	123	0
temnejša	1–2	120	2,4
temna	10–20	118	3,7
črna	25–26	106	13,1

V okviru dobre čebelarjeve prakse moramo satje zamenjati po 10 do 12 generacijah izleženih čebel – povedano drugače – tedaj, ko sat ne prepušča več svetlobe. Rezultati redne menjave satja so:

- iz mladega satja se izležejo zdrave, krepke, izjemno produktivne čebele,
- z mladim satjem vzdržujemo panj v dobrem higienskem stanju,
- z rednim obnavljanjem damo mladim čebelam možnost, da izpolnijo svojo nalogo izločanja voska in graditev satja,
- mlade čebele sočasno gradijo satje in krmijo ličinke, zato največjo količino voska izločijo tiste čebele, ki opravljajo obe dejavnosti hkrati,

- s pravočasnim dodajanjem satnic preprečujemo rojenje, povečujemo nabiralno in razvojno moč ter povečujemo izločanje voska,
- v svetlem satju med počasneje kristalizira in je boljše kakovosti.

Za dobro prezimitev čebelje družine pustimo v panju tiste sate, v katerih so se izlegle štiri generacije čebel. Za prvo spomladansko širitev gnezda uporabimo sate, v katerih je matica že zalegala.

Naj tudi medenjaki popestrijo decembrska praznovanja.

Pravi čebelar ne bo dovolil, da satje v njegovih panjih potemni. **Raziskovalci, ki so preučevali vpliv kakovosti satja v čebelji družini, priporočajo, da v eni sezoni zamenjamo polovico satja in ne tretjino, kot to priporoča večina čebelarske literature.** Naj to priporočilo čim prej po možnosti postane naša čebelarska praksa.

Ta mesec, ki je mesec praznovanj, ne pozabimo na zavetnika čebelarjev sv. Ambroža, čigar god obhajamo 7. decembra. Zdaj, ko naše čebelice počivajo, se mu lahko zahvalimo za prejete darove in se priporočimo za naprej. Ni namreč samoumevno, da bomo pridobili med, če bomo imeli čebele. To so v minuli sezoni izkusili številni čebelarji, saj je le redko katera dejavnost tako odvisna od naravnih danosti kot čebelarjenje. Zato prav vse lepo vabimo k obisku praznovanj.

Naj se ob koncu zahvalim vsem čebelarjem, ki ste me klicali, mi pisali ali me obiskali. Skupaj smo izmenjali izkušnje ter se ob vsakem srečanju ali pogovoru tudi kaj novega naučili. Res je, da je med slovenskimi čebelarji skoraj toliko čebelarskih praks, kot je čebelarjev, a vsi imamo skupen cilj, to je ohraniti našo kranjsko sivko. Še veliko se bomo morali naučiti o zakladnici zdravja iz čebeljega panja, da bomo lahko v celoti izrabili nenadomestljiv vir naravne lekarne, ki nam bo v pomoč pri ohranjanju in krepitvi našega zdravja. Zahvaljujem se tudi uredniku in uredniškemu odboru za nasvete in pomoč pri pisanju mesečnih navodil. Vsem skupaj srečno in veselo novo leto, obilo zadovoljstva in notranjega miru pri delu s čebelami. Naj med! ■ *Srečno v novo leto.*

VETERINARSKI NASVETI

Skrb za dolgoživost kranjske čebele

Mira Jenko Rogelj*, mira.jenkorogelj@vf.uni-lj.si

V preteklosti smo t. i. zimske izgube čebeljih družin zaznavali od sredine decembra do prve polovice marca. V 21. stoletju pa nas globalizacija preseneča na vsakem koraku. Ob strokovno skrbno pripravljenih prizadevanjih za ohranitev kranjske čebele s svojimi zakonitostmi krmarimo skozi ozke labirinte, v katerih je vse manj finančnih infuzij. Posledice tega pojava so še posebej škodljive za populacijo avtohtonih rastlinskih in živalskih vrst, svoje nianse pa sproti dodajajo tudi podnebne posebnosti in različice. Najrazličnejše »novitete« v tehnološkem procesu vzreje avtohtone kranjice v nas najprej sprožijo misel: poskusimo, mogoče bodo čebele

Griža kot posledica neustreznega hranjenja za zimsko zalogo

* mag., dr. vet. med., VF NVI, enota Kranj

Zaščita panjev pred glodavci je nujen ukrep pred zimovanjem.

preživele bolje kot prejšnje sezone. Ko mine pričakovano obdobje, z grenkobo ugotavljamo, da je strah za preživetje zlasti zimskega obdobja vsako leto večji, hkrati pa je vse večje tudi hrepenenje po skorajšnjem koncu zimskih dni in vse bolj nestrpno je postajanje pred panji ter čakanje na prve menjave generacij čebel, ki bodo uspešno začele novo čebelarso sezono.

Letoŝno aktivno sezono so na Gorenjskem že julija, ob začetku obveznega poletnega zatiranja varoj, zaznamovali prvi evidentirani propadi čebeljih družin. Nepričakovano tople marec je pospešil spomladanski razvoj čebel in prispeval tudi k večji populaciji varoj. Ob nadaljevanju pičlih pašnih virov za normalno življenje družin smo zanemarili približno dve generaciji varoj več kot v minuli sezoni.

Zaskrbljenost čebelarjev povzročajo tudi številni primeri hude gnilobe, saj je ob morebitni ogroženosti s kužnimi klicami usoda družin zelo negotova. Zato ni nikoli prepozno, da vzorec pokrite predelane hrane iz venca zaloge v plodišču pošljete v laboratorijsko preiskavo ugotavljanja povzročitelja bolezni.

V predprazničnem času razmišljanja in priprava na morebitno čiščenje, torej v obdobju odločanja o prihodnjih dejavnostih glede čebelarjenja in iskanja najuporabnejših informacij na številnih izobraževanjih, naj opozorim na nekatera dejstva, ki so odločilna za pripravo na dolgoživost naših čebel:

- Čebelje družine **NIKOLI NE SMEJO BITI LAČNE!** Različni beljakovinski nadomestki ne odtehtajo naravnih pašnih virov.
- V brezpašnih obdobjih in za zimsko zalogo čebele krmite s primerno hrano po navodilu JSSČ, in to brez dodatkov in zdravil.

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p. ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
 telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@volja.net
 Izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

- Ne krmite družin s tujim medom in cvetnim prahom, saj je ta lahko okužen s kužnimi klicami, predvsem s povzročiteljem hude gnilobe čebelje zalege.
- Vsak **sum hude gnilobe** (spremembe pokrovcev in propadla, vlecljiva masa pod njimi) **takoj javite** veterinarski službi NVI.
- Spomladi oz. jeseni, ko se pojavljajo ropanja, je najceneje poskrbeti za **laboratorijsko preiskavo vzorcev medu na povzročitelja hude gnilobe** čebelje zalege, postaviti natančno **diagnozo glede napadenosti družin z varojami** in **ukrepati v skladu z navodili NVI.**

Prva spomladanska paša, začinjena z agrokemijo

- V celotnem obdobju je treba **zatiranje varoj** opraviti po načelih **dobrega diagnostika**. **Varoje je obvezno zatirati poleti** (po paši) in **pozimi** (v obdobju brez pokrite zalege).
- Celotno sezono je **število varoj obvezno zmanjševati** s priporočenimi **apitehničnimi ukrepi**.
- Za **zamenjavo satja** moramo pripraviti od 30 do 50 odstotkov po možnosti **ekoloških satnic**.
- Poskrbeti moramo za **najboljši genetski material mladih matic**. Takšne matice kupimo pri vzrejevalcu, ki ima po priporočilu selekcijske službe reference za določeno območje.

Vsem čebelaricam in čebelarjem želim, da bi bili ob skorajšnjih praznikih zaposleni s pripravami na prihodnjo čebelarso sezono in upanju, da nas bo narava radodarnije obdarila! ■

MIHA KUNSTELJ, s. p.
 ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 80 27,
 GSM: 031 352 797, e-pošta: jm-kunstelj@volja.net
 Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna proti vročini), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE ipd.

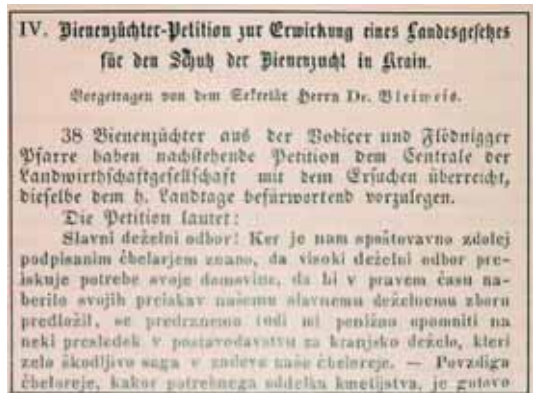

Peticija vodiških in smledniških čebelarjev leta 1862

Andrej Šalehar*, andrej.salehar@bf.uni-lj.si

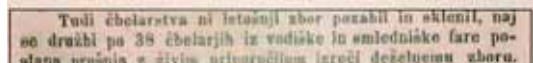
Kmetijske in rokodelske novice so leta 1862 objavile članek z naslovom »Važna reč zastran čebelarstva«, ki ga je napisal vodiški čebelar Juri Jereb. Avtor se v njem pritožuje, da so jeseni našli številne panje popolnoma prazne, drugi pa so imeli samo toliko medu, da bodo preživel zimo. Vzrok tega je preveliko število tujih čebel, ki so jih na pašo pripeljali od drugod. Za rešitev tega problema je predlagal, da bi zakonsko predpisali, koliko tujih čebel je dovoljeno sprejeti, da ne bi bilo škode za domače. Poleg velikega števila pripeljanih panjev (na pol ure hoda je bilo 1500 panjev – več, kot je bilo posejanih mernikov ajde), ki so bili na paši tudi devet dni dlje, kot je cvetela ajda, so se zaradi pomanjkanja paše pojavljale roparice. Na koncu se je vprašal, ali domačih čebel ne bi bilo mogoče zakonsko zaščititi pred pripeljanimi tujimi čebelami. Uredništvo Novic je odgovorilo, da za deželno Kranjsko za čebelarstvo ni nobene »postave«, kot je to primer za Koroško, kjer je v veljavi dvorni dekret s 30. junija 1796, ki ureja prevažanje čebel na pašo z Zgornje na Spodnjo Koroško, in v katerem je določeno:

na Kranjskem«, mu dodali dvorni dekret s 30. junija 1796 in vse skupaj predložili družbeni centrali. Na občnem zboru Kranjske kmetijske družbe 19. novembra 1862 je o peticiji poročal tajnik dr. Bleiweis in soglasno je bil sprejet sklep, da jo člani podpirajo in da jo bodo predložili deželnemu zboru. Peticija je napisana v slovenskem jeziku in se v uvodu glasi:

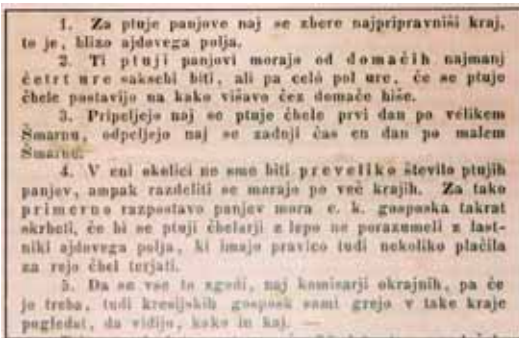
Uvodno besedilo čebelarске peticije – Mittheilungen (1862, str. 18–20)

O občnem zboru so poročale tudi Novice (1862) in kratko zapisale:

Vir: Kmetijske in rokodelske novice (1862, str. 397)

Kranjski deželni zbor je na posebnem zasedanju, ki je bilo 14. marca 1863, razpravljal o peticiji vodiških in smledniških čebelarjev. O tem je poročal tako Laibacher Zeitung (1863) kot tudi Novice (1863). V deželnem odboru so peticijo prevedli v nemški jezik. V imenu Kranjske kmetijske družbe, ki je deželnemu odboru peticijo predložila 20. decembra 1862, jo je v nemškem jeziku na zasedanju zbora predstavil družbeni tajnik dr. Bleiweis. V uvodu je pojasnil, da je o peticiji razpravljal in jo sprejel občni zbor Kranjske kmetijske družbe ter da je družba pozneje prejela podoben predlog, ki ga je poslalo enajst čebelarjev iz Želimej. Deželni zbor naj bi potrdil, da je treba za varovanje čebelarstva na Kranjskem sprejeti zakon, v katerem naj bi bilo določeno:

Vir: Kmetijske in rokodelske novice (1862, str. 341)

Taka odredba bi pomagala k rešitvi nastalih problemov pri paši čebel tudi na Kranjskem. Uredništvo je svetovalo, da naj prizadeti čebelarji presodijo določila tega dekreta in skupni predlog predložijo Kranjski kmetijski družbi.

Vodiški in smledniški čebelarji (vseh skupaj 38) so pripravili in podpisali dokument »Čebelarška peticija o potrebi deželnega zakona za zaščito čebelarstva

* zaslužni prof. dr., Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za zootehniko

1. Čebelarjem je dovoljeno pripeljati čebele na pašo tako poleti v bližino polj s cvetočo ajdo kakor tudi spomladi na druge paše. Lastnik lahko za tuje čebele, če jih sprejme na svojo posest, zahteva pristojbino za pašo (Weidegeld).
2. Pravica do čebelje paše je omejena samo toliko, da na eno lokacijo ne bi bilo prepeljanih preveč tujih panjev, saj bi to povzročilo škodo. Število tujih panjev se je ravnalo po številu guldnov za davek. Ta omejitev ni veljala za domače čebele.
3. Tuji panji morajo biti od domačih oddaljeni najmanj četrtr ure hoda, če so vmes poslopja, pa pol ure hoda.
4. Ajdova paša je lahko od 16. avgusta do najdlje 9. septembra.
5. Vsakdo brez izjeme, ki čebele dražilno krmi, bo moral ob prvem dokazanem primeru plačati za vsak panj 50 krajcarjev globe, ob drugem dokazanem primeru pa bo izgubil pravico do čebelarjenja.
6. Sporne primere bo reševal pristojni občinski odbor po zaslišanju treh domačih čebelarjev, ki niso udeleženi v sporu.

Za podkrepitev zakonskega predloga je na koncu prebral peticiji (v slovenskem jeziku) in poudaril, da je kranjsko čebelarstvo od časa znamenitega kranjskega čebelarja Janše nazadovalo, zato potrebuje zakonsko zaščito. V razpravi po predstavitvi dr. Bleiweisa se je vnela »pravda«, ki jo razberemo iz zapisa:

Peticija vodiških, smledniških in želimeljskih čebelarjev je bila zavrnjena. Prošnja, da bi zakonsko predpisali temeljna pravila za pašo čebel in tako zaščitili kranjsko čebelarstvo, ni obrodila sadov. Prevladalo je mnenje, da je čebelarjenje povsem svobodno. Zagate domačih čebelarjev so ostale

Zoper ta predlog pa se je vzdignil gospod Dečman in zagovarjal neomejeno svobodo čebelarstva ter to postavo zametoval na vsako stran, dr. Bleiweis pa je zagovarjal pravične želje čebelarjev posestnikov in pa postavo za varstvo čebelarstva, rekši, da če svoboda velja, naj ne velja le samo za take čebelarje, ki iz ptujega kraja vlačijo čebele, temuč tudi za take, ki so tam doma, imajo svoje zemljišča, svoje čebele; svoboda ne more biti le samo za tiste, po katerih se s ptujimi čebelami zadržujejo domače. Če stoji zajec pod varstvom postave, naj varstvo bodi tudi marljivi čbelici: saj še gospodar na svoji zemlji ne sme ubiti zajca, ki mu sadne drevesa pokončuje? Iz tega in več drugega je dosti očitno, da „neskončna svoboda“ se more brez vse škode omejiti v korist celoti. To je pač lepa svoboda za zemljišne posestnike, ki imajo čbele svoje, ako kajtarji, ki imajo le toliko peči zemlje, da v svoje čebeljake iz gole lastne dobičkarije napravljene vzamejo toliko ptujih čbel, da domače nimajo potrebne paše! — Al ves zagovor ni nič pomagal; postava za varstvo čebelarstva je bila po večini glasov ovržena, kakor smo že zadnjič povedali.

Vir: *Kmetijske in rokodelske novice* (1863, str. 93)

nerazrešene, paša čebel na Kranjskem pa zakonsko neurejena. ■

Viri:

- IV. Bienenzüchter-Petition zur Einwirkung eine Landesgesetzes für den Schutz der Bienenzucht un Krain, str. 18–20. V: Mittheilungen der k. k. Landwirthschaft-Gesellschaft in Krain aus der allgemeinen Versammlung am 19. November 1862. Ljubljana 1862, 22 strani.
- 26. Sitzung des krainischen Landtages am 14. März. (1863)61, str. 239–240, Laibacher Zeitung.
- Čebelarji vodiški. O čebelarstvu našem. 21(1863)15, str. 113–114, Kmetijske in rokodelske novice.
- Deželni zbori. Deželni zbor kranjski. 21(1863)11, str. 84–86, Kmetijske in rokodelske novice.
- Deželni zbori. Deželni zbor kranjski. 21(1863)12, str. 93–94, Kmetijske in rokodelske novice.
- Iz zbora gospodarske družbe. 20(1862)48, str. 397, Kmetijske in rokodelske novice.
- Jereb, Juri. Važna reč zastran čebelarstva. 20(1862)41, str. 341, Kmetijske in rokodelske novice.

Sušilnice SUŠA

Za sušenje cvetnega prahu in topljenje kristaliziranega medu, sušiti je mogoče tudi sadje, zelenjavo, zelišča, gobe itd.

Blaž Okorn, s. p.
Sp. Sorica 1a
4228 Železniki
tel.: 04/519 80 30 ali
031/542 517
e-pošta:
blaz.okorn@siol.net

www.susilnicesadja.si

Nemce očarale slovenske čebelice

V nemškem mestu Donaueschingen je 27. in 28. oktobra potekal največji čebelarški sejem s spremljajočimi strokovnimi predavanji v tej državi. Za popestritev precej enolične ponudbe čebelarške opreme in izdelkov smo tokrat poskrbele »štiri slovenske čebelice«, ki smo predstavljale *Slovenijo, deželo odličnih čebelarjev*. Nemške, švicarske, francoske, češke, madžarske, luksemburške in še katere čebelarje smo privabile predvsem s privlačno stojnico in promocijskim stojalom, na katerem je bila v prvi plan postavljena prelepa slika Logarske doline s slovenskim čebelarjem. »Pika na i« je bila javna predstavitev Slovenije in čebelarškega turizma v veliki dvorani, saj jo je na velikem platnu spremljalo več kot 450 čebelarjev! Več kot očitno so bili navdušeni nad lepotami Slovenije in prelepimi čebelnjaki, panjskimi končnicami ..., predvsem pa nad doživetji, ki smo jih v minulem letu v agenciji pripravili za različne skupine čebelarjev iz tujine. Ves naš trud je bil poplačan naslednje dopoldne, saj smo slišale številne pohvale naše večerne predstavitve. Ker so si številni želeli zagotoviti svoj izvod zbornika in programov, nam je kmalu pošla vsa zaloga. Na stojnici smo pripravili tudi nagradno žrebanje, v okviru katerega smo podelili tri nagrade, ki sta jih prispevala Čebelarstvo in apiterapija Vogrinčič ter Čebelarstvo Cesar. Dobro opremljena stojnica, promocijsko gradivo in predstavnice ApiRoutesa, ki smo v sodelovanju s ČZS kakovost-

Foto: Tanja Arih Korošec

no zastopale in promovirale čebelarški turizem, so vnovič potrdili, da produkt razvijamo v pravi smeri. Odziv obiskovalcev iz različnih držav – teh je bilo v dveh dneh več kot 3500 – pa je samo potrditev, da smo čebelarjem resnično ponudili nekaj *novega in drugačnega* ter da je razvoj čebelarškega turizma na visoko kakovostni ravni prava usmeritev. Verjamemo, da je certificiranje ponudnikov čebelarškega turizma tisti pravi in hkrati nujen korak, ki ga moramo narediti vsi skupaj, da bomo resnično prepoznavni kot DEŽELA ODLIČNIH ČEBELARJEV!

Tanja Arih Korošec,
direktorica podjetja Aritours – ApiRoutes,
specializiranega in od ČZS pooblaščenega
organizatorja strokovnih čebelarških ekskurzij

ODMEVI

Nekaj misli ob koncu čebelarškega leta

Minulo čebelarško leto si bomo nekateri čebelarji zapomnili tudi po tem, da so naše posode za med ostale povsem prazne. Ponekod v Sloveniji so bile razmere takšne, da lahko govorimo o naravni nesreči, ki je – po splošnem mnenju – posledica podnebnih sprememb. Bila so že leta brez medenja, a na srečo bolj poredka. Že Peter Pavel Glavar je poročal o tako slabi letini, da mu je od lakote pomrla večina čebeljih družin, čeprav je medeno satje spodrezoval šele spomladi in zimska lakota ni bila njegova krivda.

Za nazaj ne moremo popraviti ničesar, saj se že približuje zima. Lahko pa v miru premislimo, kaj je

vzrok take letine, kaj bi lahko sami storili drugače, da bi se vendarle nekoliko bolje odrezali. Iz izkušenj vemo, da kadar zamedí, predvsem gozd, so lahko donosi izjemni, če je le v panju dovolj prostora, da imajo čebele kam skladiščiti med. V spodaj omenjeni knjigi dr. Riharja je objavljen podatek, da je Maksu Krmelju dvomatična družina v Farrarjevem nakladnem panju leta 1970 na gozdni paši prinesla 318 kg medu! Kadar je priložnost, je torej treba pridelati čim več, saj pravimo, da mora čebelar poravnati stroške za eno leto nazaj in za eno leto naprej. Z našim povprečjem, ki ne dosega niti 20 kg, gotovo ne moremo biti zadovoljni.

SLOVENSKI ČEBELAR

CXIV. LETNIK – LETO 2012

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped.

Alauf, Marko:		Predstavitev članov UO ČZS	178
Uvodnik	341	Franc Šivic odlikovan z redom za zasluge	213
Arh Ivanšek, Marija:		XXXV. državno tekmovanje mladih čebelarjev	213
Med v kulinariki	14	Predstavitev članov UO ČZS	214
Arih, Tanja:		Kako bodo čebelarji poleti krmili in oskrbeli čebele?	232
Nemce očarale slovenske čebelice	401	110 let rojenja ČD Laško	248
Atelšek, Ivan:		Mineva 10 let od odprtja Čebelarškega centra Slovenije	248
Praznik ČD Sežana: »Naših prvih sto«	94	Jubilejni 10. slovenski čebelarški praznik	249
Auguštin, Vlado:		Predstavitev članov UO ČZS	253
Okrogla miza o ekološkem čebelarjenju	29	Čebelji strup – pozabljeni čebelji pridelek	280
Nakup čebeljih družin	84	»Vižou se je po bučelah!« (I. del)	286
Neonikotinoidi – še vedno največja nevarnost za čebele	120	Novi doktor znanosti na področju čebelarstva	287
ApiSlovenija – 35. dnevi čebelarstva v Sloveniji	173	Usposabljanje kandidatov za čebelarške mojstre	291
Vzrok pomora čebel – klotianidin	177	Postavitev apiterapevtskega čebelnjaka	
Krmiljenje čebeljih družin ali zakaj se tehnica		s sredstvi iz razpisov	314
ne sme zniževati	231	»Vižou se je po bučelah!« (II. del)	319
Čebele za gojence VDC Črnomelj	250	Nova medena kraljica	368
Skladiščenje satja	273	Pra-porščakinja in pra-babica Mimica	403
Čebele in ambrozija	309	Borko, Marko in Tanja Magdič:	
Novice iz sveta	352	Tradicionalni slovenski zajtrk	24
Previdno pri uporabi oksalne kisline!	387	Borštnik, Brane:	
Auguštin, Vlado in Janez Gačnik:		Čebelarjeva opravila v januarju	16
Ajda – priložnost za slovenskega kmeta		Čebelarjeva opravila v februarju	54
in rešitelj čebelarstva?	196	Čebelarjeva opravila v marcu	90
Bauer, Janez:		Čebelarjeva opravila v aprilu	127
Kako sem učinkovito odpravil težave s sinicami?	354	Čebelarjeva opravila v maju	169
Bevk, Danilo:		Čebelarjeva opravila v juniju	205
Potrebe po oprashaevanju se povečujejo	45	Čebelarjeva opravila v juliju in avgustu	242
Dr. Jasna Kralj, 1968–2012	265	Čebelarjeva opravila v septembru	282
Vpliv kumafosa na medonosno čebelo (I. del)	307	Čebelarjeva opravila oktobru	317
Vpliv kumafosa na medonosno čebelo (II. del)	350	Čebelarjeva opravila v novembru	364
Vpliv kumafosa na medonosno čebelo (III. del)	388	Čebelarjeva opravila v decembru	396
Borko, Marko:		Bratinščak, Branko:	
Boštjan Noč prejel plaketo DS RS	22	90 let Čebelarškega društva Ljutomer	61
Dan čebelarškega turizma v znamenju kulinarike	27	Drugo kronanje medene kraljice na Slovenskem	325
Rezultati fotonatečaja ČZS za leto 2011	64	Čebelarška zveza Slovenije:	
Visoko odlikovanje srbskih čebelarjev	65	Pobude ČZS Ministrstvu za kmetijstvo in okolje	216
Predstavitev članov UO ČZS	67	Strokovna ekskurzija Čebelarške zveze Slovenije,	
Predstavitev članov UO ČZS	103	Javne svetovalne službe v čebelarstvu	
Koroški čebelar Valentin Blantar	125	v Liechtenstein in Švico	355
Franc Lesjak – čebelar 100-letnik	133	Dremelj, Janez:	
Predstavitev članov UO ČZS	142	Pomen kranjske sivke in vzreja čebeljih matic	
		v Sloveniji	235

Esenko, Ivan: Jaroslav Havlín – neuradni ambasador kranjske čebele302	Razlogi za kumafoš in proti njemu 246
Gnilšak, Ida: Medovite rastline v Čebelarstvu muzeju250	Promocija sajenja medovite ajde in uživanje izdelkov iz nje 254
Grad, Janez: Čmrlji <i>Bombus soroeensis</i> v Sloveniji362	Slaba letina – ogrožena kakovost čebeljih pridelkov 293
Gregorc, Aleš: Krmiljenje družin po zadnjem točenju medu ter za zimsko zalogo200	Ajda dobra za kmeta, odlična za čebele, zdrava za vsakogar 328
Vzreja plemenskih čebeljih matic v letu 2012234	Teden odprtih vrat in Dan apiterapije v Mariboru..... 410
Vpliv velikosti plemenilnika na kakovost matic344	Kandolf Borovšak, Andreja in Nataša Lilek: Kakovost in varnost slovenskega medu – Poročilo o izvajanju interne kontrole medu7
Gregori, Janez: Treba bo še kaj reči o kranjski čebeli 247	Kavčič, Blaž: Uvodnik117
Nekaj misli ob koncu čebelarstva leta 401	Kleva, Mojca: Novice iz sveta 49
Grošelj, Franc: Prednosti slovenske hrane in prednosti slovenskih čebeljih pridelkov 312	Kokl, Anastazija: Preddvorski čebelarji smo praznovali402
Hegeduš, Barbara: Uvodnik193	Kolenko, Janez: Čebelarstvo v Pomurju367
Janša, Janez: Pismo podpore projektu IMEX Challenge 2012194	Korošec, Mojca: 5. mednarodno ocenjevanje ekološkega medu BioMiel 2011 uspešno za Slovence 134
Jedlovčnik, Norbert: Čebelarstva olimpijada321	Košnik, Milena: Čebelarstva učna pot322
Jenko – Rogelj, Mira: Veterinarski nasveti za januar 18	Kotnik, Drago: Praznovanje 110-letnice delovanja ČD Bohinj 95
Skrb za dolgoživost kranjske čebele397	Kozmus, Peter: Spremljanje čebeljih družin v okviru strokovne naloge v letu 20115
Jurić, Alenka: Julija in avgusta je treba največjo pozornost nameniti zaščiti zdravja čebel244	Osnovna odbira in brezplačna razdelitev matic v letu 2012 159
Jurkovič, Ivan: Bodo čebele preživele zimo?.....391	Predhodna analiza uspešnosti prezimitve čebeljih družin v letu 2012 160
Jurše Rogelj, Helena: Prijateljsko srečanje avstrijskih in slovenskih čebelarjev na Lanšperžu288	Dejavnosti KIS v letu 2011 – iz Rejskega programa za kranjsko čebelo 2011–2015 161
Justinek, Jure: Medovite rastline v februarju 57	Simpozij o kranjski čebeli v okviru ApiSlovenije 176
Spomladni uredimo vrt medovitih rastlin 57	Menjava čebeljih matic v letu 2012346
Medovite rastline v marcu 93	Kramberger, Ludvik: V Apačah ustanovili svoje čebelarstvo 62
Ocena pašne sezone 2012.....394	Čebelarstvo družstvo Apače razvilo svoj prapor 324
Poročilo o dovozi na pašo v letu 2012395	100 let Čebelarstva družstva Sv. Jurij ob Ščavnici 367
Kandolf Borovšak, Andreja: Satje – čebele ga čistijo, človek pa zamaže 43	Krebs, Janez: Ob 20. obletnici smrti Stanka Abrahama339
Pomembnost uživanja lokalno pridelane hrane 85	Kump, Bernarda: Ustanovljeno Čebelarstvo družstvo Ob Kolpi in Lahinji 136
Zanikrn izdelek ne bo šel za med 122	Lešnik, Vida: Priprava čebel na pomlad 92
Točenje medu – skrb za varnost in kakovost medu201	Čebelje družine v mesecu oktobru 319
Razprava o biologiji čebelje družine236	

Lilek, Nataša:

Do čebel najprijaznejša občina in najprijaznejše podjetje v letu 2011	3
Sklepni del letošnjega natečaja Tradicionalni slovenski zajtrk	26
Do čebel najbolj prijazno podjetje v letu 2011	39
Združenje proizvajalcev SMGO	101
Zasajen nov vrt medovitih rastlin	230
Pravilno skladiščenje medu in drugih čebeljih pridelkov	274
Poskrbite, da bodo vaši čebelji pridelki ustrezno označeni.....	310
Naša priložnost je kakovost čebeljih pridelkov	384
Vključimo se v sheme višje kakovosti	408
Predstavitev na sejmu Narava in zdravje	410

Lipnik, Alojz:

Čebele nas povezujejo	134

Lužar, Gregor:

Tehnični opis predelave tovornega vozila v prevozni čebelnjak	52

Magdič, Tanja:

Povezovanje in združevanje čebelarjev	42
Čebelarstvo: osnovna ali/in dopolnilna dejavnost	138
Rezultati dela ČZS v obdobju 2007–2011	138
Novi velikosti kozarčkov in steklenica	255
Namesto prodaje pod ceno	271
Možnosti za pridobitev nepovratnih sredstev	314
Nov čebelarski muzej	405
Čebelji pridelki kot darilo	407

Magdič, Tanja in Vlado Auguštin:

Primerjalna analiza anket 2007–2011	98

Matavž, Lidija:

Zgodnja pomlad je obdobje kliničnega pojava različnih bolezni čebelje družine	130

Meglič, Milan:

Kakovost medu (I. del)	238
Kakovost medu (II. del)	276
Janez Gregori: Lepo je biti čebelar	316

Meglič, Milan in Janez Gregori:

Sodobno čebelarjenje – Razvoj čebelje družine v spremenjenem okolju (II. del)	9

Milavec, Mojca in Jana Žel:

Navzočnost in določanje gensko spremenjenih organizmov	124

Milinkovič, Dušan:

Odprtje čebelarskega doma Črnomelj	323

Nemivšek, Darko:

Do čebel prijazen način čebelarjenja	165

Nikoloski, Trajče:

Strokovna ekskurzija na Gorenjsko	323

Noč, Boštjan:

Čebelarstvo v Srbiji – pogovor z Rodoljubom Živadinovičem, predsednikom srbskih čebelarjev	46
Boštjan Noč – kandidat za predsednika ČZS za obdobje 2012–2016	38
Zahvala ob tekmovanju mladih čebelarjev	214
Nov Čebelarski center v Lescah	251
Uveden Dan slovenske hrane	342
Povrnitev škode čebelarjem zaradi pozebe in suše	343
Uvodnik	381

Obranovič, Branko:

Kočeovski med vpisan v register zaščitenih označb porekla EU.....	44

Pfajfar, Franc:

Anton Špendov – ne samo čast, ampak tudi velika odgovornost	114

Pilko, Milan:

Mali terenski čebelnjak	168

Pislak Ocepek, Metka in Alenka Jurič, Ivo Planinc, Mira Jenko Rogelj:

Operativni program zatiranja varoj za leto 2012	208

Planinc, Ivo:

Veterinarski nasveti za februar	56
Na kaj moramo biti pozorni pri kapanju z oksalno kislino?	366

Plut, Stane:

Ali bomo za ohranitev kranjske čebele morali vzrejati tudi trote?	347

Podrižnik, Franc:

Kako smo v ČD Kokarje sejali ajdo?	197

Posl, Silvo:

Kam izginjajo čebele?	131

Potočnik, Janez:

Uvodnik	229

Prebil, Janko:

Uvodnik	269
ČD Polhov Gradec Dolomiti se pripravlja na veliko praznovanje.....	406

Pušnik, Vlado:

Uvodnik	77
Simpozij o apiterapiji v spomin na dr. Filipa Terča	172

Radinja, Nuša:

Pojasnilo lektorice Slovenskega čebelarja	393

Rifel, Janez:

Obisk čebelarjev iz avstrijske Koroške in Prevalj pri dolenskih čebelarjih	62

Samec, Tomaž:

Hladni dnevi – kaj pa svetovanje v tem obdobju?	31
Vloga svetovanja na terenu	70
Terensko svetovanje v marcu	105
Strokovna razprava v Čatežu	137
Ali v svojem čebelarstvu izvajate osnovno odbiro?	145
Delo pri čebelah	183
Strokovni posvet o pomenu lastne vzreje in osnovne odbire	215
Pomen izvajanja osnovne odbire	219
Svetovanje v poletnih dneh	258
Jesenska svetovanja pri čebelarjih	296
Čebelarški tabor 2012	324
Oskrba čebel in svetovanje v jesensko-zimskem obdobju	334
Svetovanje v zimskem času	374
Odprtje učnega čebelnjaka na Frankolovem	383
Mobilna promocija shem kakovosti medu	404
Kam po nasvet v zimskih dneh?	414

Samec, Tomaž in Vlado Auguštin:

Čebelarjenje brez uporabe sredstev proti varozi	349

Senič, Lidija:

Uvodnik	1
2. mednarodna konferenca čebelarških organizacij	175
Razmere v čebelarstvu v tujini – povzetek	
2. mednarodne konference čebelarških organizacij	211
Sklepi o hudi gnilobi	216
Po javni razpravi o tehnični pomoči čebelarjem	251
Reševanje čebelarške problematike na Ministrstvu za kmetijstvo in okolje	292
Uvodnik	305
Dan čebelarjev na sejm AGRA	327
Prispevki z okrogle mize o sonaravnem čebelarstvu	360

Sešel, Pavel:

Nakladanje in razkladanje LR-panjev z ročnim dvigalom	89

Skerbiš, Suzana:

Apitehnični ukrepi so pomemben dejavnik pri obvladovanju varoze	171

Smodiš Škerl, Maja:

Tudi čebele se starajo	82
Novice iz sveta	87
Čebelja družina v prehranski krizi	198
Novice iz sveta	204
Čebelji fitness – vplivi krmljenja na čebelje družine (I. del)	386

Smrkolj, Jožef:

Uvodnik	37

Šafranko, Jože:

Razmišljanje o promocijskem slovenskem medenjaku	59

Šalehar, Andrej:

Kdaj je bila »kranjska čebela« prvič opisana in kdaj prvič zapisana?	19

Peticija vodiških in smledniških čebelarjev leta 1862	399

Šega, Ivan

»Obračun« čebelarjenja 2011	60

Šemrov, Mirko:

Tehnična pomoč čebelarjem z drugega zornega kota	284

Šivic, Franc:

Novice iz sveta	12
Novice iz sveta	49
Novice iz sveta	87
Novice iz sveta	126
Novice iz sveta	163
Novice iz sveta	204
Novice iz sveta	240
Novice iz sveta	279
Edinstven humanitarni projekt	290
Novice iz sveta	313
Novice iz sveta	352
Novice iz sveta	390

Škof, Martina:

Veterinarski nasveti za september	284

Tomec, Anton:

ČZS prejemnica državnega priznanja in nagrade za prostovoljstvo	23
61. redni občni zbor ČZS	140

Vajda, Milan

Pravne omejitve pri postavitvi čebelnjaka	123

Valenčak, Katja:

60 let Čebelarškega društva Prebold	285

Vedlin, Tatjana:

Razvitje prapora ob 35-letnici delovanja ZČD Ptuj	404

Virjent, Štefan:

V Kamniških Alpah deluje najstarejša plemenilna postaja v Sloveniji	236

Vraničar Novak, Anita:

Veterinarski nasveti za junij	207

Žakelj, Tone:

Al' prav se piše hojev al' hojin med?	393

Žerdin, Jože:

Bakovski čebelarji praznovali 60-letnico obstoja in delovanja	134
Odprtje učnega čebelnjaka v Beltincih	383

Židan, Dejan:

Uvodnik	157

Živadinovič, Rodoljub:

Priznanji dragima sodelavcema iz Slovenije	143

Žlegel, Andrej:

Ambroževa maša v spomin na Henrika Peternela	61

Ob zimskem počitku je priložnost, da znova vzamemo v roke knjigo Antona Janše *Popolni nauki o čebelarstvu*, ki je bila v nemščini objavljena leta 1775, slovenska prevoda pa sta iz leta 1792 in leta 1906. ČZS je leta 2004 založila ponatis in izvod te knjige je dobil vsak njen član. Zato še enkrat preberimo, kaj je ta mož pravzaprav učil. Spet se bomo čudili, koliko je Janša vedel o čebelah in čebelarjenju že v tistem času, ko še niso poznali premičnega satja, v gnezdo pa je videl le toliko, kolikor je lahko razmaknil sate v spodnjem delu. Jedro njegovega učenja je, da naj bo velikost panja po meri čebelje družine v njem; sam je to dosegal z različnimi prikladami: podstavki in nastavki. In podobno je prostornino panja spreminjal tudi Glavar. To so bili začetki nakladnega čebelarjenja. Razvoj panja je bil po večini usmerjen vanj, tako da večina čebelarjev po svetu zdaj čebelarji v nakladnih panjih. Mi pa imamo velikokrat na jeziku Janšo oz. to, kako ga cenimo – vendar ga slabo poslušamo.

Vse prevečkrat govorimo, da smo Slovenci pravzaprav ljubiteljski čebelarji. Če bi bila ta ljubezen namenjena zgolj čebelam in užitek ob delu z njimi, bi bilo seveda prav tako govoriti. Če pa se nanaša na

način čebelarjenja, torej na načelo »Bo, kolikor pač bo« in je nekakšno opravičilo za razmeroma majhne povprečne donose, se moramo temeljito zamisliti in se temu upreti. Čebelariti moramo tako, da izrabimo dane razmere in pridelamo čim več – seveda ob predpostavki, da s čebelami delamo lepo, tako kot pač delamo z živalmi, ki jih ljubimo.

Ne, ne mislim začeti »panjske vojne«, kot so nekateri rekli razpravam v šestdesetih letih prejšnjega stoletja o tem, v kakšnih panjih bomo čebelarili. Starejši čebelarji naj kar lepo čebelarijo v panjih, ki so jih vajeni. Prihodnost našega čebelarjenja temelji na mladih in na njih moramo graditi. Treba jih je spodbujati, da bodo čebelarili v panjih, katerih prostornino lahko spreminjamo, in med njimi so prav gotovo v prvi vrsti različni tipi nakladnih panjev. Mladim je treba omogočiti, da si bodo ogledali napredna čebelarstva in usvajali tehnike dela s takimi panji. Odličen učbenik *Čebelarjenje v nakladnem panju*, katerega avtor je prof. dr. Jože Rihar, pa imamo na voljo že 37 let. Rezultat ne bo izostal. Večji donosi v ugodnih letih jim bodo porok, da bodo lažje premagali sušna leta, kakršno je bilo letošnje.

Janez Gregori

OBLETNICE

Preddvorski čebelarji smo praznovali

Septembra letos je Čebelarstvo društvo Fran Lakmayer v Preddvoru pripravilo sicer tradicionalno čebelarstvo srečanje »Pri čebelarji lipi« ter ob tej priložnosti počastilo tudi 110-letnico svojega obstoja. V skrbno okrašene prostore OŠ Matija Valjavca je društvo povabilo tako občinske kot čebelarstvo veljake, pa tudi županjo občine Ljutomer Olgo Karba, podžupana Janeza Vencija in predstavnik Čebelarstva društva Ljutomer. Srečanja sta se udeležila tudi predsednik ČZS Boštjan Noč in predsednik Čebelarstva zveze Gorenjske Drago Kotnik.

Navzoče je najprej nagovoril predsednik društva Jože Kokl ter ob tej priložnosti poudaril predvsem pomembnost naših čebelarstva predhodnikov in lokalnega ČD za celotno skupnost. Pomembnost ČD, ki je eno izmed najstarejših društev v Preddvoru, je v svojem nagovoru poudaril tudi preddvorski župan Miran Zadnikar.

Celotno prireditve so popestrili učenci preddvorske osnovne šole, ki so v glasbeni pravljici »Vili ne zna brenčati« predstavili življenje v čebelji družini. S plesom so nas razveselili tudi plesalci Folklornega društva Preddvor.

Foto: Tomaž Kokl

Občini Preddvor in Ljutomer ter čebelarstvo društvu teh občin so podpisali listino o sodelovanju.

Ob tem dogodku sta čebelarstvo društvi iz Preddvora in Ljutomer podpisali listino o sodelovanju, podobno listino pa sta podpisala tudi ljutomerska županja in preddvorski župan. Srečanje je zaokrožila podelitev čebelarstva priznanj zaslužnim čebelarjem domačega društva, ČZS pa je preddvorskemu društvu za prizadevno delo podelila posebno priznanje Antona Janše.

Anastazija Kokl

Pra-porščakinja in pra-babica Mimica

V najlepših majskih dneh, ko čebelarji po navadi praznujemo svoj praznik, svoj osebni jubilej praznuje tudi Marija Valentan, po domače Mimica. Ga. Valentan je močna in samostojna ženska, dvakratna prababica, ki se počasi približuje svoji 80-letnici, Kljub temu pa je še vedno dejavna praporščakinja ČD Sveta Trojica - Lenart.

Ko se je odpravljala na 10. jubilejni čebelarški praznik na Izlake jo je vznejevoljil čebelarški kolega, a ker čemeren praporščak ni tak, kot bi moral biti, jo je »komandir« čebelarških praporščakov g. Sever z juga države (g. Andrej Sever, ČD Metlika, op. ur.) objel okoli pasu in vzdignil v zrak ter na ta način v njej znova zbudil dobro voljo. Ga. Valentan je ena izmed praporščakinj v sicer po večini moškem zboru praporščakov in čebelarji smo na vseh dozdajšnjih desetih čebelarških praznikih lahko opazili, kako ponosno nosi društveni prapor, saj nikoli ni izpustila te častne priložnosti. Praporščakinja si je želela postati vse od leta 1988, ko je ob razvitju društvenega prapora tega držala kot botra. Ker pa je bila ta čast tedaj rezervirana za druge, je morala na svoj čas še počakati. Velika želja se ji je uresničila leta 2003, prapor pa je takrat lahko nosila tudi na kongresu Apimondie v Ljubljani.

Pred Čebelarškim centrom Slovenije

Foto: Arhiv ge. Valentan

z velikim veseljem. Ker ima trgovsko žilico, je imela veselje tudi s poslovanjem v svoji zbiralnici mleka z okoliških kmetij in s prodajo sira. Kljub vdovstvu nikoli ni bila brez denarja. Čebelarila je z največ 24 AŽ-panji, točila pa je po večini cvetlični med ter vsega prodala na mariborski tržnici in okoliškimi prebivalcem. Medu nikoli ni oddajala Medexu, zato je brez večjih pretresov prestala tudi spremembe tržišča po osamosvojitvi. V čebelarstvu je vse delala sama, kuhala je vosek in s prešo delala satnice, prav tako je tudi sama zažičevala satnike.

Zdaj čebelarji v majhnem čebelnjaku z dvema čebeljima družinama v 10-satnih AŽ-panjih. Prideluje tudi propolis, letos pa je osmukala še cvetni prah. Propolis je v posodi zalila z žganjem, tako da se je ta delno raztopil ter ga obogatil s svojim okusom in aromo. Ta zdravilni napitek pije vsako jutro na tešče ali takrat, kadar pritiska vročina. Za boljše zdravje vsako jutro zaužije tudi žličko cvetnega prahu. Zelo rada odpre oba panja in vdihuje panjski zrak, še posebej pa je uživala v ventiliranih hlapih v obdobju ko stanje paše. Zelo ceni tudi čebelji pik. V njem vidi posebno vrednost. Nikoli je nič ne boli, tudi prepilji ni ne pride do živega. Čebelarji brez zaščitne opreme, zato se čebeljim pikom ne more izogniti, vendar nanje pogosto kar pozabi. Trdno je prepričana, da jo čebelji pridelki ohranjajo pri zdravju in da čebele kot žival blagodejno vpliva nanjo, saj le redkokdaj zbolijo.

Odkar je ostala brez moža in so se osamosvojili tudi otroci, so njeno največje veselje čebele. Ob mislih na čebelice se ji oči začnejo solziti, že naslednji hip pa se vzradosti in začne prepevati: »Čebelice, čebelice, saj moje ste prijateljice ...« Odločena je, da jih nikoli ne bo pustila, saj je življenje s čebelami lepo. Kljub hudim preizkušnjam, ki jih je morala praporščakinja in prababica Mimica prestati v življenju, ugotavlja, da nikoli ni bilo prehudo in da vse hitro mine.

MB

Na 10. jubilejnem čebelarškem prazniku na Izlakah

Tistega leta se je v dvorcu Betnava udeležila tudi čebelarške modne revije, na kateri so prvič predstavili slovesno čebelarško obleko. Med ogledom si je tudi sama na vsak način zaželela imeti takšno obleko. Še isti večer so ji krojači vzeli mere, obleko pa si je plačala sama. Tako je lahko postala popolna praporščakinja.

Čebelarka je že 46 let, odkar je pri njenih 33 letih v nesreči umrl mož čebelar. Ostala je sama s tremi otroki ter vodila kmetijo in čebelarstvo. Hkrati je bila tudi zvesta članica čebelarškega društva, saj v tem obdobju z izjemo lani, ko je zbolela, ni izpustila nobenega občnega zbora, vseh pa se je udeleževala

Foto: MB

Razvitje prapora ob 35-letnici delovanja ZČD Ptuj

Čebelarje sta k povezovanju čebelarških društev v Spodnjem Podravju spodbudili zlasti potreba po znanju, izmenjavi izkušenj, iskanju tržišča, pripomočkov in optimalnih tehnologij ter želja po izboljšanju kakovosti čebeljih pridelkov.

Tako so predstavniki čebelarjev nekdanje ptujske občine 11. septembra 1977 ustanovili Zvezo čebelarških društev Ptuj. Zdaj je vanjo včlanjenih devet društev, in sicer: ČD Cirkulane, ČD Dornava, ČD Gorišnica, ČD Juršinci, ČD Majšperk, ČD Markovci, ČD Ptuj, ČD Turnišče in ČD Zavrc s skupaj 253 čebelarji, ki čebelarijo s 3780 čebeljimi družinami.

ZČD Ptuj je tesno povezana s Čebelarско zvezo Slovenije in z drugimi zvezami čebelarških društev. Vse leto za čebelarje pripravlja številna predavanja in izobraževanja, poleg tega pa sklicuje tudi redne sestanke in zборе. Zveza skrbi za ozaveščenost ljudi o pomembnosti čebel in čebeljih pridelkov v vsakdanjem življenju, tako da se jih vse več zanima, kako poskrbeti za svoje zdravje s čebeljimi pridelki. V okviru društev v regiji delujejo številni čebelarški krožki, otroke pa z različnimi projekti seznanja s čebelarstvom in čebeljimi pridelki že v vrtcih. Eden izmed takih projektov je tudi vsakoletni »medeni zajtrk«. Vse nas povezuje predvsem ljubezen do kranjske sivke. Za vsa prizadevanja v minulih 35 letih je Zveza na letošnji osrednji slovesnosti ob prazniku Občine Ptuj prejela ZLATO PLAKETO MESTNE OBČINE PTUJ.

Naša skupna želja je bila, da 35-letno povezanost v Zvezo zaznamujemo s slavnostnim razvitjem prapo-

ra. Ta želja se nam je izpolnila 8. septembra 2012 v restavraciji Gastro na Ptuj. Po pozdravnem nagovoru predsednika Zveze g. Stanka Kitaka in prihodu praporov vseh društev ob spremljavi koračnice tamburaške skupine iz Gorišnice so se začele slovesnosti ob razvitju prapora. Predsednik Zveze, podžupanja mestne občine Ptuj in botra ga. Skokova so prapor razvili ob spremljavi čebelarške himne, ki jo je zapel zbor Kor. Prapor je blagoslovil duhovnik g. Janez Kmetec. Slovesnosti se je udeležilo veliko čebelar in čebelarjev, vabljenih gostov, donatorjev,

Foto: Tatjana Vedlin

med drugimi tudi predstavniki ČD Varaždin s svojim praporom, predstavnik ZČD Pomurja g. Tratnjak, predstavnik ČZS g. Tomec, predstavnik Medexa g. Mižigoj, kraljica medu gdč. Anja Križan in drugi. Ob tej priložnosti je ZČD Ptuj svojim članom podelila tudi priznanja za posebne zasluge. Uradni del slovesnega razvitja prapora so s sklepno besedo zaokrožili povabljeni gostje.

Tatjana Vedlin

Mobilna promocija shem kakovosti medu

V obdobju nizkih temperatur veliko ljudi v obrambo pred različnimi prehladnimi obolenji posega po naravnih pridelkih, s katerimi si lajša tegobe. Mariborčani vedo, da takšne pridelke dobijo pri čebelarjih. Tiste, ki tega še ne vedo, pa nagovarja promocijsko vozilo enega izmed mariborskih čebelarjev. Tako skoraj ni Mariborčana, ki se ne bi ozrl za avtomobilom s podobo pisanega čebelnjaka in z velikim napisom »Slovenski med z geografsko označbo«. Gre namreč za javno predstavitev kakovostnega medu, ki ga čebelar pridelava v Sloveniji. Tudi to je ena izmed odličnih možnosti za promocijo, hkrati pa je lahko tudi motivacija za druge čebelarje, da se vključijo v kakovostne sheme medu.

Tomaž Samec

Foto: Tomaž Šaupert

Nov čebelarški muzej

V Šmarju - Sapu pri Grosupljem je v petek, 19. oktobra 2012, odprl vrata nov čebelarški muzej. Zahvala za to gre g. Tonetu Koželju, sicer enemu največjih čebelarjev pri nas, čeprav sam priznava, da brez pomoči soproge Vide ne bi šlo. Že pred leti je g. Koželj začel zbirati najrazličnejšo literaturo in stare predmete. Vse zbrano je razstavil v posebnem prostoru v domači hiši. V čebelarškem muzeju oz. na razstavi čebelarške kulturne dediščine, kakor so v Čebelarstvu Koželj svoj muzej poimenovali sami, je prikazana bogata čebelarška kulturna dediščina. V njem imajo svoj prostor vsi možje, pomembni za čebelarstvo, bogata zbirka čebelarške literature, stoletja in več stara točila in druga čebelarška oprema. V sredini sobe je razstavljen star, lepo restavriran lesen voz, naložen z več desetimi poslikanimi panji – kranjiči. Ti nas postavijo v 18. stoletje, ko so čebelarji vozili čebele na pašo z lojtniki. Ga. Vida priznava, da je sleherni minuto svojega prostega časa prebiral staro literaturo, da bi pravilno označila razstavljen predmete, ter dodaja, da ju z možem v prihodnjih mesecih čaka še veliko dela.

Čebelarški muzej je brez dvoma velik korak k ohranitvi čebelarške kulturne dediščine. Kako pomemben je za čebelarje, kaže tudi to, da so se odprtja poleg številnih prijateljev čebelarjev

Foto: Tanja Magdič

udeležili številni pomembni gostje, med njimi tudi podpredsednik Apimondie Philip McCabe. Kot je povedal gost iz Irske, nam drugod kar nekoliko zavidajo našo čebelarško dediščino. Predsednik ČZS g. Noč je ob tej priložnosti g. Koželju podelil posebno priznanje za zasluge na področju ohranjanja čebelarške kulturne dediščine.

Vsak, ki si bo ogledal novi muzej, nam bo gotovo pritrdil, da gre za enega najboljših čebelarških muzejev in veliko pridobitev na področju ohranjanja kulturne dediščine. Koliko dela in denarja je vložnega v ta muzej, pa vesta samo ga. Vida in g. Tone. Zato obema še enkrat hvala! *Tanja Magdič*

Vabilo na 3. Glavarjev ples

Regijska čebelarška zveza Petra Pavla Glavarja (RČZPPG) vabi na tradicionalno decembrsko prednovoletno srečanje čebelark in čebelarjev z Glavarjevim plesom. Srečanje bo **v petek, 7. decembra 2012**, ob 19. uri, v Hiši kulinarike in tu-

rizma na Glavnem trgu v Novem mestu. Prijave zbirajo predsedniki ČD, lahko pa se prijavite tudi neposredno na sedežu RČZPPG, in sicer po tel. št.: 07/393 47 09 (ga. Andreja Lisec).

Helena Jurše Rogelj

Ambroževa sv. maša na Brunku

Čebelarji iz Sevnice, Radeč in Šentjanža vabimo na 6. tradicionalno zahvalno sveto mašo v počastitev zavetnika čebelarjev sv. Ambroža. Sveta maša bo 8.

decembra 2012, ob 10.00 uri, v cerkvi Svetih treh kraljev na Brunku. Lepo vabljeni k bogoslužju!

ČD Radeče

Zmagovalni verzi literarnega natečaja

V okviru Tradicionalnega slovenskega zajtrka smo za učence tretjega triletja osnovnih šol razpisali literarni natečaj za najboljši verz oz. pregovor.

10. mesto: *Špela Perkovič,*
OŠ Gustava Šilihha Laporje, 6. razred

*Zjutraj se zbudim
in si neškropljen obrok zaželim.
Domači kruh in med pa mleko na mizo dam,
to zame res največji je njam njam.
Zato ne škropite, ohranite naravo,
da jedli bomo čim bolj zdravo.*

ČD Polhov Gradec Dolomiti se pripravljajo na veliko praznovanje

Čebelarji ČD Polhov Gradec Dolomiti so svoj čebelarski dom v Polhovem Gradcu zgradili v obdobju od leta 1977 do 1980. V graditev doma so vložili veliko prostovoljnega dela, glavni organizatorji graditve pa so bili g. Jernej Nartnik, dr. Jože Rihar in g. Vinko Zibelnik. Dom je bil zgrajen s tehnologijo in materiali, ki so bili tedaj pač na voljo. Po 35 letih se je bilo treba odločiti za popolno obnovo doma. K odločitvi za to je pripomoglo tudi dejstvo, da bomo leta 2014 praznovali 100. obletnico rojstva dr. Jožeta Riharja. Rojen je bil v Gaberju pri Dobrovi in je bil dolgoletni član našega društva. Zato smo se odločili počastiti spomin nanj ter predstaviti njegovo delo v društvu in njegov velik prispevek k ozaveščanju slovenskih čebelarjev z izdajo zelo velikega števila knjig in brošur. Za to je bilo potrebnega zelo veliko raziskovalnega dela na področju čebelarstva.

Uspelo nam je pridobiti organizacijo čebelarskega praznika leta 2014 v Polhovem Gradcu. V polhograjski graščini načrtujemo postavitev razstave njegovih številnih knjig o čebelah. Dr. Rihar se je zanimal za več področij, tako za tehnologijo čebelarjenja in probleme v zvezi z zdravstvenim varstvom čebel kot tudi za zatiranje varoj, veliko pozornosti pa je namenjal tudi pašnim razmeram v Sloveniji, predvsem gozdnemu medenju, to je paši na hoji in smreki. Ob tej razstavi bomo pripravili tudi simpozij, na katerem bodo slovenski strokovnjaki predstavili svoj pogled na delo dr. Jožeta Riharja. Ob tem jubileju bomo izdali zbornik, v katerem bomo predstavili njegovo bogato pisno zapuščino, strokovne prispevke izbranih slovenskih strokovnjakov z različnih področij čebelarstva, na katerih je dr. Jože Rihar oral

Foto: Janko Prebil

ledino. Predstavili bomo tudi začetek organiziranega čebelarjenja v Polhograjskih dolomitih.

Prvi zapis o čebelarjenju na našem območju je bil v Slovenskem čebelarju objavljen že leta 1899. V njem je čebelar iz Črnega Vrha opisal slabo letino. 13. januarja 1908 je bila v Horjulu ustanovljena podružnica matice v Ljubljani, 18. aprila 1922 pa še v Polhovem Gradcu. V zborniku bomo objavili pregled kulturnih in pokrajinskih znamenitosti občin Dobrova, Polhov Gradec in Horjul.

Maja letos smo končali prvo fazo obnove čebelarskega doma oziroma obnovo celotne strehe. Izvedli smo izdelavo hladnega valja ostrešja, zamenjali kritino, obnovili strelovode, zamenjali strešne žlebove in odtokove. Za jesen predvidevamo še obnovo fasade. Upam, da bomo vsa potrebna dela končali letos in prihodnje leto ter se tako uspešno pripravili na čebelarski praznik, ki bo maja 2014. Verjamem, da nam bosta pri tem delno priskočili na pomoč tudi občini.

*Janko Prebil,
predsednik ČD Polhov Gradec Dolomiti*

Ambroževa sv. maša v Dobu pri Domžalah

Kakor je že znano, v Dobu tradicionalno pripravljamo svete maše v počastitev sv. Ambroža. Letošnja maša bo v **nedeljo, 9. decembra 2012, ob 10. uri, v farni cerkvi sv. Martina v Dobu**. Ob tej priložnosti naj čebelarke, čebelarje in ljubitelje čebel tudi obvestimo, da smo se 19. maja 2012

preimenovali v **Čebelarsko društvo Krtina - Dob**. K zahvalni maši v spomin na sv. Ambroža in vse pokojne čebelarje vabimo vse čebelarke, čebelarje in ljubitelje čebel. Čebelarska društva vabimo, da se maše udeležijo s svojimi prapori.

ČD Krtina Dob

Ambroževa sv. maša v Preboldu

Čebelarska zveza Spodnje Savinjske doline obvešča vse slovenske čebelarje, da bo zahvalna sveta maša v počastitev našega zavetnika sv. Ambroža 9. decembra 2012, ob 9. uri, v župnijski

cerkvi sv. Pavla v Preboldu. Vabljeni vsi čebelarji in ljubitelji čebelarstva! Pričakujemo, da se bodo čebelarska društva maše udeležila s svojimi prapori.

UO ČZSSD

Čebelji pridelki kot darilo

Najprej se vprašajmo, kaj je to darilo. Po mnenju dr. Bogataja je darilo opredmetena vez med tistim, ki darilo podarja, in tistim, ki ga sprejema. Vsebovati mora duhovno sporočilo. V novem Čebelariskem razvojno-izobraževalnem centru v Lescah so 4. oktobra letos pripravili strokovno razpravo z naslovom »Čebelji pridelki kot darilo«. Njen namen je bil čebelarje spodbuditi, da bi svoj program obogatili z izvirnimi darili in izvirno embalažo, saj bi si s tem povečali možnosti za boljšo prodajo čebeljih pridelkov in izdelkov, s tem pa tudi možnosti za večji zaslužek.

Razprave sta se udeležila dva gosta: **doc. dr. Mihael Kline**, strokovnjak na področju tržnega komuniciranja, in **prof. dr. Janez Bogataj**, priznani etnolog in umetnostni zgodovinar. Dr. Bogataj je govoril predvsem o kulturi obdarovanja in protokolu, dr. Kline pa je poudaril tržno komunikacijski vidik in opozoril, kako moramo pripraviti čebelje pridelke, da se bodo prodajali sami. Ob tem je poudaril tudi pomembnost urejenosti okolja, v katerem čebelarji prodajajo svoje čebelje pridelke.

Poznamo več vrst daril: osebna, poslovna, promocijska in protokolarna. Kakšno darilo bomo izbrali, je odvisno od namena, ki ga želimo doseči, in od tega, komu je darilo namenjeno. Nakup daril je treba skrbno načrtovati, zlasti za poslovna oz. protokolarna darila pa velja, da je treba nakup daril načrtovati podobno kot njihovo prodajo.

Čebelji pridelki so v Sloveniji pomembno poslovno in protokolarno darilo, ki ni drago. Kljub temu nosijo čebelji pridelki v sebi bogato sporočilo in so pomembni tudi z vidika prepoznavnosti Slovenije v tujini. Nosilec sporočila je že čebelji pridelek sam po sebi, zato je embalaža manj pomembna. Seveda je pomembno, da je med v primernem kozarcu, opremljen z nalepko, vendar ne zahteva neke drage embalaže. Med ima v Sloveniji posebno mesto tudi med spominki.

Za darilo je pomembno tudi to, da vemo, komu ga bomo podarili, na kakšen način in ob kateri priložnosti (protokol). Oba gosta sta se strinjala, da je v čebelarstvu mogoče pisati zgodbe, ki bodo prodajale, čebelarji pa jih morajo kar najbolje vključiti v svojo ponudbo. Poudarila sta tudi pomembnost načrtovanja in pravočasnega začetka snovanja embalaže in priprave darilne embalaže. Če npr. pripravljamo darila za novoletno obdarovanje, potem jih moramo začeti pripravljati že januarja, podjetjem pa moramo svoje pridelke oz. izdelke predstaviti skupaj z zgodbo, ki jih bo prodajala.

Oba gosta sta prav tako poudarila, kako pomembno je, da na čebeljem pridelku piše, od kod

Foto: Arhiv ČZS

izvira (regija) in kdo ga je pridelal. Odsvetujeta, da bi npr. pri kakovostnih pridelkih, kakršen je npr. med, na nalepko preprosto odtisnili logo podjetja. Poudariti je treba ime čebelarja, saj s tem darilo individualiziramo in lokaliziramo: v širši javnosti je čebelar oseba s pozitivno konotacijo, v ozadju je zgodba in darilo postane bolj osebno. Če obdarovancu povemo še zgodbo o tem, zakaj mu podarjamo med (da smo ga npr. pridelali sami ob pomoči naših pridnih čebelic oz. da ga je pridelal naš sosed, znanec, sorodnik čebelar), potem bo darilo dobilo dodano vrednost, ki je ni mogoče vrednotiti z denarjem.

V razpravi so sodelovali tudi nekateri proizvajalci darilne embalaže, nekateri čebelarji pa so predstavili svoje izkušnje. **Ker so čebelji pridelki popolnoma naravno živilo, je ključno vodilo pri razvoju embalaže, da izbiramo naravne materiale.** Dobra embalaža nastaja več let, zato je pomembno, da začnemo embalažo razvijati pravočasno in ne tik pred zdajci. Po besedah dr. Klinea mora embalaža prodajati in kupcu sporočati: »Vzemi me«, »Podari ga!« Dr. Bogataj je poudaril, da imamo čebelarji s svojim kozarcem in zdaj še s steklenico, ki ima na dnu oz. na stranici odtisnjen žig kranjske čebele, vsekakor embalažo, ki poudarja vrednost čebeljih pridelkov. Ti zato ne potrebujejo neke drage embalaže, temveč preprosto embalažo, ki bo pritegnila kupčevo pozornost. Predvsem pa je pomembno okolje, v katerem prodajamo. V prodajalni je treba ustvarjati posebno ozračje, s katerim bomo vplivali na vsa kupčeva čutila: na vonj, okus, vid, čut in sluh. Opozoril je tudi

na znanje, ki ga potrebujejo prodajalci čebeljih pridelkov in izdelkov, saj teh ne more prodajati vsakdo, temveč le tisti, kdor jih dobro pozna in zna kupcu tudi kaj več povedati o določenem izdelku.

Naj na kratko povzamem sicer tri ure trajajočo strokovno razpravo. Čebelarji imamo edinstveno priložnost, da na področju darilnega programa storimo še več. Imamo zgodbe, ki prodajajo, treba jih je le vključiti v naša čebelarstva in izdelkom dati pravo dušo. Imamo svojo edinstveno embalažo: kozarec v štirih

velikostih ter po novem tudi steklenico, ki na prvi pogled pove, da gre za izdelek, povezan z našo tradicijo, s kranjsko čebelo in slovenskim čebelarjem! Čebelji pridelki so odlična darila, ki jih je mogoče kupiti po sprejemljivi ceni, čeprav je njihova resnična vrednost občutno večja. Zdaj moramo le še privabiti kupce v naše prodajalne in jih prepričati, da bodo za darila kupovali čebelje pridelke slovenskih čebelarjev!

*Tanja Magdič,
svetovalka JSSČ za ekonomiko*

Nova steklenička za medeni liker in medeno žganje

Ta mesec bomo na policah podjetja Stenko in pri njegovih distributerjih predvidoma že lahko kupili tudi posebno 350-mililitrsko stekleničko, namenjeno za visokokakovostne medene pijače, tj. za medeni liker in medeno žganje. Ker gre za izjemno kakovostne izdelke, namenjene za posebne priložnosti, smo prepričani, da bomo na ta način pripomogli k še boljši prepoznavnosti dragocenih medenih pijač, s tem pa bomo poudarili tudi njihovo vrednost, tako da bo postala dobro prepoznavna tudi v tujini. Prepričani smo, da bo steklenička v lični darilni embalaži odlično darilo za vsako priložnost. Oblikovala jo je ga. Andreja Rogelj, ki je tudi avtorica posebnega kozarca za slovenski med, tako da oblika stekleničke celostno dopolnjuje celotno linijo embalaže za slovenske čebelje pridelke in izdelke.

Foto: MB

Vključimo se v sheme višje kakovosti

Na ČZS smo oktobra pripravili okroglo mizo o pomenu shem višje kakovosti. Kot vemo, se v zadnjem času na tržišču pojavlja vse več zaščiteneh kmetijskih pridelkov, med njimi tudi med. Da je najboljše izdelke treba zaščititi in se s tem ubraniti ponarejevalcev, so ugotovili že pred nekaj stoletji. Prvi zgodovinski viri o zaščiti geografskega porekla izvirajo iz 14. stoletja in iz njih je razvidno, da so bili pridelovalci kaznovani, če so nepravilno ali zavajajoče označevali poreklo svojih pridelkov. V Sloveniji poznamo na področju medu tri zaščitene proizvode, in sicer Slovenski med z zaščitenim geografsko označbo ter Kočevski gozdni med in Kraški med – pri obeh gre za med z zaščitenim geografskim poreklom. Povabljeni gostje so v zanimivi razpravi predstavili svoja mnenja in stališča glede kakovostnih shem in vključevanja čebelarjev vanje.

Stališče države oz. Ministrstva za kmetijstvo in okolje sta predstavili ga. mag. Mira Kos Skubic in ga. Vlasta Grašek. Predstavili sta politiko razvoja kakovosti in izvajanje skupne kmetijske politike, na

podlagi katere se je povečala kmetijska pridelava, to pa je povečalo tudi potrebo po izboljšanju kakovosti kmetijskih pridelkov. Zagotavljanje varne in kakovostne hrane je tesno povezano s kmetijstvom. **S spodbujanjem shem višje kakovosti vplivamo na razvoj podeželja in njegovo identiteto, ohranjanje poseljenosti, kulturne dediščine in tradicionalnega izročila, vplivamo pa tudi na zagotavljanje delovnih mest. Prednosti shem višje kakovosti so: poudarek na kakovosti in ne na količini, cena proizvodov, vključenih v kakovostne sheme, je višja, večji sta tudi konkurenčnost in prepoznavnost na trgu.** Sheme kakovosti so lahko nacionalne ali evropske. Za lažji nastop primarnih pridelovalcev ali predelovalcev na tržišču se ti združujejo v skupine proizvajalcev. Vzpostavljeno mehanizem nadzora kakovosti, ki ga izvaja certifikacijski organ, porabnikom zagotavlja stalno kakovost in enotno označevanje (zaščitni znaki, znaki skupnosti, enotne navedbe) ter prispeva k temu, da kupec zaščiteni izdelek lažje loči od drugih kme-

tijskih proizvodov. Večje zaupanje porabnikov v te izdelke omogoča tudi večjo izbiro kmetijskih pridelkov ali živil. Predstavnici MKO menita, da je treba priložnosti iskati v **proizvodnji visoko kakovostnih ter prehransko uravnoteženih pridelkov in izdelkov, da mora proizvodnja temeljiti na tradiciji in domačem znanju, da so potrebna večja vlaganja v razvoj kakovostnih proizvodov, v promocijo in osvajanje novih trgov, poleg tega pa so potrebni tudi samospoštovanje, spoštovanje našega dela, tradicije in znanja.**

K sodelovanju na okrogli mizi smo povabili tudi predstavnika certifikacijskega organa Bureau Veritas gospoda Stanislava Bradeška. Bureau Veritas opravlja certificiranje skupin proizvajalcev. V svoji predstavitvi se je usmeril v certificiranje skupin proizvajalcev na področju medu. Pridelovalci medu, vključenega v kakovostno shemo, morajo izpolnjevati predpise določene specifikacije, njeno izvajanje pa certifikacijski organ preverja vsako leto.

Ga. Tanja Verhovnik iz podjetja VERUS v Mariboru je govorila o tem, kako uspešno tržiti izdelke, vključene v kakovostne sheme. Dobro trženje je veliko več kot sama prodaja, saj gre za intenzivno komuniciranje z vsem, kar je povezano s čebelarstvom. **Dandanes kupci iščejo zdravo in varno hrano, pristne domače okuse ter sodelovanje z naravo, tradicijo, običaji itd.** Izdelke je

mogoče uspešno tržiti, če jih predstavimo z dobro zgodbo. V čebelarstvu je takih zgodb zelo veliko, saj lahko porabnike prepričamo ne samo z višjo kakovostjo, ampak tudi s predstavitvami čebelarstva, pomembnostjo čebelarstva, pokušino pridelkov, prikazom čebelarskih opravil in opreme itd.

G. Anton Tomec je predstavil shemo kakovosti Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo. Poudaril je pomembnost sledljivosti živila, kajti pri omenjeni kakovostni shemi čebelarji poleg višje kakovosti zagotavljajo tudi sledljivost vsakega kozarca medu, saj je ta označen s serijsko številko. Pomemben del shem višje kakovosti je tudi izvajanje interne kontrole, ki je ključna za spremljanje kakovosti in varnosti medu.

Okrogla mizo smo končali z razpravo o pomenu shem višje kakovosti. Vsi sodelujoči smo se strinjali, da so sheme kakovosti odlična naložba v našo prihodnost in dodana vrednost našim dragocenim pridelkom. S sodelovanjem v kakovostni shemi opozarjamo porabnike na višjo kakovost in avtentičnost naših pridelkov. Kot sta obljubili predstavnici MKO, si bo ministrstvo prizadevalo za to, da bi nacionalno zaščitene pridelke na področju medu registrirali tudi na evropski ravni. Celoten članek si lahko preberete na spletni strani www.czs.si.

*Nataša Lilek,
svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane*

Prodaja čebeljih pridelkov in izstavitev računa

Čebelarstvo je v 7. odstavku 69. člena novega Zakona o dohodnini - ZDoh-2 (Ur. l. RS, 117/06) opredeljeno kot osnovna kmetijska dejavnost, zato posledaj čebelarjem pri Davčnem uradu ni treba več registrirati opravljanja dejavnosti. Izjema je, če čebelarstvo dejavnost opravljate kot samostojni podjetnik (s. p.) ali če se odločite za ugotavljanje davčne osnove na podlagi dejanskih prihodkov in odhodkov oz. z upoštevanjem 70 % normiranih odhodkov. Če se ne odločite za katero od omenjenih možnosti, je davčna osnova določena pavšalno glede na število panjev, prijavljenih v registru čebeljakov.

Z vidika davčne zakonodaje lahko torej primarne čebelje proizvode prodaja vsak čebelar, ki je vpisan v register čebeljakov. Za čebelarje, ki davčno osnovo ugotavljajo pavšalno, izdajanje računa ob prodaji primarnih pridelkov ni obvezno, lahko pa račun tudi izstavijo, če to želi kupec. Najpogosteje je to takrat, kadar gre za prodajo pravnim osebam, tj. podjetjem, šolam in vrtcem, ki račun potrebujejo zaradi vodenja svojih evidenc. Čebelarji, ki niso zavezanci za DDV, tega ne obračunavajo, ob morebitni izstaviti

računa pa nanj napišejo izjavo: »DDV ni obračunan na podlagi 1. odst. 94. člena ZDDV-1. Nisem zavezanec za DDV.« Če se odločite za vodenje knjig ali za obdavčitev po normiranih odhodkih, pa je pisanje računov in vodenje evidence izdanih računov obvezno. Kot čebelar lahko prodajate samo čebele (matice in čebelje družine) in čebelje pridelke, ki jih pridelate v panju (med, vosek, cvetni prah, matični mleček, surovi propolis), in sicer ne glede na to, na kakšen način ugotavljate davčno osnovo. Če čebelje pridelke predelujete (npr. v medene pijače, suho sadje v medu, različne mešanice čebeljih pridelkov ...), pa je v skladu z Uredbo o vrsti, obsegu in pogojih za opravljanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji potrebna registracija dopolnilne dejavnosti. Tovrstno dejavnost lahko registrirate na upravni enoti, nato pa še na davčnem uradu. Davčno osnovo lahko ugotavljate na podlagi normiranih odhodkov (70 % normiranih odhodkov) ali po dejanskih prihodkih in odhodkih. Pavšal velja samo za primarno dejavnost! Morebitne dodatne informacije lahko dobite pri ge. Tanji Magdič (tel.: 040 436 513 ali e-pošta: tanja.magdic@czs.si).

*Tanja Magdič,
svetovalka JSSČ za ekonomiko*

Teden odprtih vrat in Dan apiterapije v Mariboru

Od 15. do 19. oktobra 2012 je ČZS, JSSČ že tradicionalno organizirala Teden odprtih vrat in Dan apiterapije. Dan apiterapije se je letos ob pomoči ČZD Maribor preselil v Mariboru. Ker je začetnik sodobne apiterapije Filip Terč deloval v Mariboru, kjer je tudi pokopan, je povsem normalno, da v tem delu Slovenije nekoliko več pozornosti namenimo tej metodi zdravljenja. Prav tako upamo, da bo novi kraj dogajanja ob Dnevu apiterapije postal tradicionalen.

Osrednja nit naših letošnjih prireditev je ajda. Zakaj ajda, je čebelarjem jasno, kajti ta rastlina cveti v obdobju, ko v naravi ni obilnih virov medicinske in cvetnega prahu, ki so za čebeljo družino nujno potrebni. Avgusta in septembra spodbuja matice k zaleganju, hkrati pa si čebele na ajdi lahko naberejo del zimске zaloge in s tem izboljšajo prezimitev čebeljih družin. Zakaj je ajda koristna za človeka, je povedal profesor na Fakulteti za kmetijstvo in biosistemske vede v Mariboru dr. Franci Bavec. Opozoril je na pomembnost ekološke pridelave in vloge zdrave prehrane za človekovo zdravje. Predstavil je rastne zahteve ajde ter poudaril, da je navzočnost čebel ob poskusu v Boštanju pri Sevnici povečala pridelok ajde za več kot štirikrat. Nazorno je predstavil koristi sejnanja ajde, od tega, da dobro vpliva na prst in zavira rast plevelov, do tega, da dobro vpliva na zdravje ljudi, saj vsebuje veliko antioksidantov (rutin) in mineralov (holin), poleg tega pa je bogat vir beljakovin. Ob tem je predstavil tudi možnosti uporabe ajde v kulinariki. V nadaljevanju je David Kocen govoril o primernosti slovenskega prostora za gojenje ajde. Besede obeh predavateljev je okrepila razstava z degustacijo izdelkov iz ajde. Pripravili so jo predstavniki Izobraževalnega centra Piramida iz Maribora, ki so ob tej priložnosti predstavili devet izdelkov iz ajde, od ajdovih medenjakov do rezine s sončničnimi semeni, ter Pekarna Grosuplje z domačim ajdovim kruhom, ajdovimi mategžki, ajdovi-

Foto: Tomaž Samec

mi palčkami in ajdovim pecivom s skutnim nadevom. Ekološko društvo Svit pa je predstavilo ajdovo moko, kašo, zrnje, ajdove testenine ...

Dneva apiterapije seveda ne bi bilo brez čebeljih pridelkov. Zdravnik Franc Grošel in Vlado Pušnik sta predstavila uporabo različnih čebeljih pridelkov in pripravila tudi degustacijo, na kateri ni manjkal niti ajdov med. Dneva apiterapije se je udeležilo veliko nečebelarjev, ki jim je dan pravzaprav tudi namenjen.

V Tednu odprtih vrat nas je na ČZS obiskalo več kot 300 otrok iz okoliških vrtcev in osnovnih šol. Zanje smo pripravili delavnice zvijanja svečk iz čebeljega voska in izdelave kranjske sivke iz lesa. Otroci so se najprej zabavali ob filmu z ribičem Pepetom ali so poslušali predavanje, potem pa so ustvarjali svoje umetniške izsveta čebel. Zanje smo postavili tudi razstavo o čebelarstvu. Dogajanje so popestrili čebelji pridelki, čebelarški pripomočki in maketa prevoznega čebelnjaka. Ker so bili s predstavitvijo zadovoljni tako otroci kot njihove učiteljice, smo prepričani, da moramo podobno delo nadaljevati tudi v prihodnje.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

Predstavitev na sejmu Narava in zdravje

ČZS, JSSČ je oktobra 2012 sodelovala na 43. sejmu Narava in zdravje, ki je potekal na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani. Številne obiskovalce smo seznanjali s pomembnostjo sajenja medovitih rastlin, predvsem medovite ajde. Ajdovi izdelki veljajo za simbol naravne prehrane, zato smo v sodelovanju s pekarno Grosuplje pripravili tudi degustacijo kruha iz ajdove moke. Obiskovalci so si lahko ogledali različne vrste slovenskega medu in cvetni prah ter jih tudi poskusili. Preizkusili so se lahko še v delavnici izdelave dražgoških kruhkov in zvijanju svečk iz čebeljega voska, to pa je bil tudi uvod v dobrodelno

izobraževalno akcijo v vrtcih in osnovnih šolah »Tradicionalni slovenski zajtrk«, katerega namen je oza-veščanje otrok in njihovih staršev o pomembnosti lokalno pridelane hrane.

Nataša Lilek, svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

V vozilih za prevoz čebel ni potreben tahograf!

V zadnjem času je kar nekaj čebelarjev ČZS vprašalo, ali je za specialna vozila za prevoz čebel predpisan tudi tahograf. Na nekaterih enotah so namreč ob tehničnih pregledih med opremo zahtevali tudi to napravo.

Ko je ČZS zadevo preverila pri pristojnih službah, je ugotovila, da si zakonodajo, ki je bila v minulih letih večkrat spremenjena, vsak razlaga po svoje. Zato smo pristojnemu ministrstvu poslali uradno vprašanje. Najprej so nam odgovorili, da je tahograf potreben, ko pa smo jim poslali dodatno pojasni-

lo, da so čebelarska vozila v rabi samo sezonsko, da so vožnje razmeroma kratke in da je z njimi na leto prevoženih majhno število kilometrov, so nam jasno odgovorili: »**Tahograf v specialnih vozilih za prevoz čebel ni potreben!**«

Prilagamo odgovor ministrstva, čebelarjem prevaževalcem pa predlagamo, da ga imajo pri sebi ob tehničnih pregledih in tudi med vožnjo, tako da boste policistom ob morebitni kontroli lahko pokazali uradno stališče ministrstva!

Jure Justinek, vodja ONS

Citirano sporočilo ministrstva

Iz vaše pobude izhaja jasen namen ter pogostost prevozov, ki jih opravljate.

Vgradnja tahografa ni potrebna v primeru, če s tem vozilom ne prevažate blaga. Vgradnja tahografa je namreč potrebna v primeru prevozov blaga po cesti, kjer največja dovoljena masa vozil, skupaj s priklopnikom ali polpriklopnikom presega 3,5 tone (2. člen Uredbe (ES) 561/2006).

Upoštevati pa je potrebno, da uporaba tahografa ni potrebna le v primerih, ko izvajate svoje

dejavnosti v okviru svoje osnovne dejavnosti, in sicer z lastnim vozilom, z svojimi delavci (ti so v teh primerih tudi vozniki), pri čemer te storitve (vožnje) posebej ne zaračunavate.

Glede na zgoraj navedeno, ni potrebe po vgradnji tahografa, zato tudi ni potrebe po urejanju tega primera v ZDCOPMD.

*mag. Marjan Nahtigal,
podsekretar, Ministrstvo za infrastrukturo
in prostor – Direktorat za promet*

Baza kontaktnih podatkov prevaževalcev in poverjenikov pasišč

Komisija UO ČZS za čebelarje prevaževalce je na svoji tretji redni seji sprejela sklep o oblikovanju baze s kontaktnimi podatki čebelarjev prevaževalcev in poverjenikov pasišč. Vodila jo bo Opazovalno-napovedovalna služba medenja, namenjena pa bo takojšnjemu posredovanju aktualnih informacij omenjenima skupinama. Prevaževalce in poverjenike bomo tako sproti po elektronski pošti obveščali o kužnih krogih, napovedih medenja in drugih aktual-

nih informacijah, povezanih s čebeljimi pašami. Zaradi tega vse poverjenike in prevaževalce prosimo, da svoje kontaktne podatke (čebelarsko društvo, ime, priimek, naslov, telefonska številka in **obvezno naslov elektronske pošte**) sporočijo po elektronski pošti na naslov: jure.justinek@czs.si ali po telefonu 041/644 217.

*Komisija UO ČZS
za čebelarje prevaževalce*

Predlogi za odličja Antona Janše v letu 2013

Predlogi za dobitnike odličij Antona Janše I. stopnje

Čebelarska društva in območne čebelarske organizacije prosimo, da najpozneje do 31. januarja 2013 na naslov Čebelarske zveze Slovenije pošljejo pisne predloge za dobitnike odličij Antona Janše I. stopnje v letu 2013. Pri oblikovanju predlogov upoštevajte merila veljavnega Pravilnika o odlikovanjih, priznanjih in nagradah, ki je objavljen na splet-

ni strani www.czs.si. Obrazec za pripravo predloga najdete na isti spletni strani.

Praznovanje obletnic delovanja ČD

Vse čebelarske organizacije, ki bodo v letu 2013 praznovala 50-, 70- ali 90-letnico svojega delovanja in bodo tako tudi prejemnice odličja A. J., prosimo, da to prav tako pisno sporočijo na naslov ČZS.

Komisija UO ČZS za odlikovanja in nagrade

Razpis za izbor najstarejših, izvirnih in posebnih čebelnjakov

V prejšnji številki SČ smo vas obvestili, da bomo objavili razpis za izbor najstarejših, izvirnih in posebnih čebelnjakov. S tem želi ČZS pridobiti podatke o tovrstnih čebelnjakih na terenu, komisijsko oceniti njihovo starost, izvirnost in posebnost, jih na podlagi tega uvrstiti v seznam kulturne dediščine ČZS ter jih promovirati kot slovensko posebnost in pomemben del naše stavbne dediščine. Ob pomoči donatorjev bomo lastnikom izbranih čebelnjakov v skladu z možnostmi v prihodnje omogočili tudi njihovo obnovo. Komisiji UO ČZS za čebelarstvo kulturno dediščino bo pri tem strokovno pomagal avtor knjige Slovenski čebelnjaki, univerzitetni profesor dr. Borut Juvanec. S to dejavnostjo želimo:

1. zagotoviti uvrstitev čebelnjaka v slovenski arhitekturi na tisto mesto, ki si ga zasluži (odkrievanje, popis, dokumentiranje, vpis v seznam kulturne dediščine ČZS);
2. povečati ozaveščenost Slovencev na področju stavbne kulturne dediščine;
3. zagotoviti ohranitev slovenske prvobitnosti;
4. povečati vrednost slovenske kulture na področju arhitekture in čebelarstva v Evropski uniji in v svetu.

Kategorije in način izbora čebelnjakov:

1. kategorija – **starost čebelnjaka**: strokovnjaki (čebelarji, arhitekti in etnologi) bodo na podlagi prispele dokumentacije, preverjanja in ogleda na terenu določili starost posameznega čebelnjaka;
2. kategorija – **značilni čebelnjaki**: strokovnjaki (čebelarji, arhitekti in etnologi) bodo na podlagi prispele dokumentacije, preverjanja in ogleda na terenu določili značilnosti posameznega čebelnjaka glede na uporabljen material, obliko, sestavo in postavitev;
3. kategorija – **posebni čebelnjaki**: strokovnjaki (čebelarji in arhitekti) bodo na podlagi prispele dokumentacije, preverjanja in ogleda na terenu določili posebnosti posameznega čebelnjaka glede na izvedbo.

Razpisna dokumentacija bo od 1. decembra 2012 dosegljiva na spletni strani www.czs.si. Čebelarska društva in posamezne čebelarje vabimo, da vloge na ta razpis pošljejo do 31. decembra 2012 na naslov ČZS. Vloge lahko pošljete tudi po elektronski pošti na e-naslov: anton.tomec@czs.si
Komisija UO ČZS za čebelarstvo kulturno dediščino

Javni natečaj za najboljše tehnološke rešitve za pridobivanje cvetnega prahu in propolisa

Komisija za tehnologijo čebelarjenja in varno hrano pri ČZS razpisuje natečaj za najboljše tehnološke rešitve za pridobivanje, čiščenje in sušenje cvetnega prahu ter najboljše tehnološko rešitev za pridobivanje propolisa. Vse zainteresirane inovatorje prosimo, da svoje tehnološke rešitve

za pridobivanje cvetnega prahu in propolisa, skupaj s pisnim opisom, dostavijo na sedež ČZS na Brdu pri Lukovici do 1. februarja 2013. Komisija bo izbrala najboljše tehnološke rešitve, ki bodo predstavljene na čebelarskem posvetu v Celju 2013. Več informacij vam je na voljo po tel. št. 01/729 61 29.

Posebna ponudba v decembru

Bliža se čas praznikov in obdarovanj, s tem pa tudi priložnost, da nekemu nekaj podarite in ga razveselite. Čebelarska zveza Slovenije Vam ta mesec po posebno ugodni ceni 40,00 EUR (prej 48,00 EUR) ponuja jakne soft shell z napisom »Ohranimo čebele«. Na voljo so v sivi in črni barvi (velikosti L, XL in XXL). Nismo pa pozabili niti na naše najmlajše ljubitelje čebel. Po posebno ugodni ceni 9,00 EUR (prej 12,00 EUR) je mogoče kupiti tudi DVD z naslovom Kranjska sivka. Vsa naročila sprejemamo po tel.: 01/729 61 00 ali e-pošti: barbara.dimc@czs.si.
ČZS

Članarina Čebelarke zveze Slovenije za leto 2013

Upravni odbor Čebelarke zveze Slovenije je na svoji 3. redni seji sprejel sklep o članarini ČZS za leto 2013. **Enotna članarina ČZS za leto 2013 je 36 EUR na člana.** Znižana članarina za člane, starejše od 80 let, ter za čebelarje invalide I. stopnje je 20 EUR, znižana članarina za učence, dijake in študente je 15 EUR, članarina za družinske člane (čebelarje, ki živijo v skupnem gospodinjstvu) pa 10 EUR.

Blagajnike oziroma vodstva čebelarskih društev prosimo, da članarino zberejo najpozneje do konca januarja 2013 ter jo nakažejo na transakcijski račun ČZS, št. 02300-0013332083. V okence Sklic na št. obvezno vpišite šestmestno šifro vašega društva. Naročnina za Slovenskega čebelarja za naročnike

nečebelarje za leto 2013 je 45 EUR, za tujino 50 EUR. Posamezna številka SČ stane 4 EUR za člane oz. 7 EUR za nečlane. Blagajnikom in vodstvom čebelarskih društev se zahvaljujemo za njihovo požrtvovalno delo.

Nagrada društvu za vsakega novega člana

Da bi v našo organizacijo – Čebelarsko zvezo Slovenije – vključili čim več članov, je upravni odbor ČZS sklenil, da čebelarskemu društvu za vsakega novega člana ob plačilu članarine za ČZS pripada nagrada v vrednosti 21 EUR. Za nove člane torej društva v letu 2013 nakažejo ČZS 15 EUR, razliko do enotne članarine v vrednosti 21 EUR pa obdržijo kot nagrado.

Upravni odbor ČZS

Uradne ure ČZS med božično-novoletnimi prazniki

V ponedeljek, 24., in v ponedeljek, 31. decembra 2012, bodo vrata ČZS zaprta, ker bomo zaposleni na kolektivnem dopustu. V četrtek, 27., in v

petek, 28. decembra 2012, bo od 8.00 do 15.00 ure na sedežu ČZS navzoč dežurni sodelavec.

ČZS

Problemska konferenca o zdravstvenem varstvu čebel

ČZS sklicuje v četrtek, 6. decembra 2012, ob 10. uri, na sedežu ČZS na Brdu pri Lukovici **problemsko konferenco o zdravstvenem varstvu čebel.** Na njej bodo člani upravnege odbora, ki ga sestavljajo voljeni predstavniki z različnih območij Slovenije in člani delovnih komisij upravnege odbora predstavili problematiko izvajanja operativnega programa zatiranja varoj in pro-

blematiko hude gnilobe na svojih območjih. V kolikor imate čebelarji svoja mnenja in bi jih radi izrazili, le ta posredujte članu UO ČZS za vaše območje. Seznam članov UO ČZS najdete na spletni strani ČZS. Na konferenco so povabljeni predstavniki ministrstva za kmetijstvo in okolje, VF NVI, VURS, KIS, BF in predsednik parlamentarnege odbora za kmetijstvo in okolje.

Pomagajmo čebelarjem, ki so jih prizadele poplave

Ob nedavnih poplavah po Sloveniji so narasle vode povzročile veliko škode tudi pri več čebelarjih. Po informacijah s terena je voda skoraj v celoti uničila nekatere čebeljnake in čebelarsko opremo v njih. Vodstvo ČZS je zato prek spletne strani naše krovne organizacije pozvala predsednike ČD s poplavljenih območij, naj zberejo podatke o čebelarjih oz. njihovih čebelarstvih, v katerih so poplave povzročile materialno škodo. Poziv objavljamo tudi v našem glasilu, saj želimo, da bi bil seznam teh čebelarjev čim bolj popoln. Prosim, da podatke posredujete tajniku ČZS g. Antonu Tomcu, in sicer po tel. št.: 031/236 041 ali na e-naslov: anton.tomec@czs.si najpozneje do 15. decembra 2012.

O tem je na svoji redni seji 22. novembra 2012 razpravljala tudi Upravni odbor ČZS ter sprejel usmeritve glede pomoči v poplavah prizadetim čebelarjem. UO ČZS čebelarje prosi, da tisti, ki to lahko storijo, tem čebelarjem pomagajo z darovanjem čebeljih družin. UO ČZS je prav tako sklenil, da bo za pomoč pri čebelarski opremi prosil proizvajalce in prodajalce te opreme in morebitne donatorje. Čebelarjem lahko pomagate tudi s prostovoljnimi denarnimi prispevki, ki jih nakažete na naslov: Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica, namen: Pomoč v poplavah prizadetim čebelarjem, TRR: 0230 0001 3332 083, sklic: 99, davčna številka: SI81079435. Vsa zbrana sredstva bomo

namenili za nakup opreme za te čebelarje. Vse, ki ste pripravljene pomagati čebelarjem na poplavljenih območjih, prosimo, da vaše podatke sporočite tajniku ČZS g. Antonu Tomcu.

UO ČZS je prav tako imenoval komisijo, ki bo po 15. decembru 2012 pregledala vse prijave ČD o škodi v čebelarstvu. Njeni člani bodo predlagali

tudi razdelitev zbranih čebeljih družin in čebelarje opreme posameznim čebelarjem.

V svojem imenu in v imenu ČZS se vsem že vnaprej vsem zahvaljujem za pomoč čebelarjem, ki jih je prizadela novembrska vodna ujma.

*Boštjan Noč,
predsednik ČZS*

Problematika tehnologije pridelave medu

Čebelarstva, ki bi želela organizirati delavnico o označevanju medu in ustrezni tehnologiji pridelave medu, ki jo izvajajo Boštjan Noč in svetovalci JSSČ, vabimo, da do 20. decembra 2012 to sporočijo mag. Andreji Kandolf Borovšak

(tel. 040/436 514, e-pošta: andreja.kandolf@czs.si). Delavnica bo poudarila zlasti tiste teme, ki nam v tehnologiji povzročajo največ težav, zato menimo, da je smiselno o tem čim več razpravljati.

ČZS

Tematski večer o Janezu Goličniku

Vse zainteresirane vabimo na tematski večer o čebelarju Janezu Goličniku, ki ga pripravljata ČZS in ČD Janeza Goličnika Mozirje. Potekal bo v četrtek, 6. decembra 2012, od 16. do 17. ure, v Čebelarški knjižnici Janeza Goličnika. Tega znamenitega čebelarja bo predstavil zgodovinopisec in pisatelj knjig o zgodovini in življenju v Zgornji Savinjski dolini g. Aleksander Videčnik skupaj z novinarko in avtorico brošure o Goličniku go. Marijo Lebar, s knjižničarko

na OŠ Mozirje go. Janjo Irman - Kolar, z upravljavcem zbirke Mozirje in Mozirjani g. Matijem Blagojevičem, županom Občine Mozirje Ivom Suhoveršnikom ter predstavniki ČZ Sa-Ša. Ob tej priložnosti bomo med drugim izvedeli, zakaj se čebelarstva knjižnica imenuje po tem zaslužnem slovenskem čebelarju. Vsak udeleženec bo prejel brošuro o Janezu Goličniku. Ob predstavitvi bomo obiskovalcem ponudili tudi brezplačno kavo. Vljudno vabljeni!

ČZS

Priprava poslovnega načrta za čebelarstvo

ČZS, JSSČ je pripravila brezplačen 12-urni praktični seminar o pripravi poslovnega načrta za vašo dejavnost. Znanja, ki jih bodo udeleženci pridobili na seminarju, jim bodo pomagala pri spremljanju njihovega lastnega poslovanja in tudi pri prijavi na različne razpise. Po uspešno opravljenem usposabljanju (pogoj je vsaj 80-odstotna udeležba!) bodo udeleženci prejeli potrdila o opravljenem programu usposabljanja. Izvajalec usposabljanja bo mag. Igor Vajda, univ. dipl. ekon. (Espero, d. o. o.). Seminar bo potekal v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici v terminih, navedenih na desni strani:

Število mest na seminarju je omejeno! Prijavnica je objavljena na spletni strani ČZS: www.czs.si.

si. Izpolnjeno prijavnico po pošti pošljite na naslov: Čebelarstva zveza Slovenije, Brdo 8, 1225 Lukovica.

Termin
December 2012: 7. (ob 16. uri), 8. (ob 9. uri) in 14. (ob 16. uri).
Januar 2013: 11. (ob 16. uri), 12. (ob 9. uri) in 18. (ob 16. uri).
Januar 2013: 19. (ob 9. uri), 25. (ob 16. uri) in 26. (ob 9. uri).
Februar 2013: 15. (ob 16. uri), 16. (ob 9. uri) in 22. (ob 16. uri).
Marec 2013: 1. (ob 16. uri), 2. (ob 9. uri) in 8. (ob 16. uri).
Marec 2013: 15. (ob 16. uri), 22. (ob 9. uri) in 23. (ob 16. uri).

Kam po nasvet v zimskih dneh?

Čebelarji se pri svojem delu ubadamo z različnimi vprašanji, odgovore nanje pa lahko poiščemo skupaj s terenskim svetovalcem, pristojnim za naše območje. V tem obdobju vam terenski svetovalci lahko svetujejo glede:

- **označitve čebeljih pridelkov** (Ker se bliža obdobje obdarovanj, je prav, da čebelarji svoje bližnje obdarimo s čebeljimi pridelki, pridelanimi

v minuli sezoni, in prav je tudi, da so naši čebelji pridelki opremljeni s točnimi podatki. Tako lahko skupaj s terenskim svetovalcem pregledate označevanje svojih čebeljih pridelkov in jih po potrebi tudi dopolnite.)

- **izpolnjevanja čebelarstva dokumentacije** (Čebelarji se ne zavedamo dovolj, da je poleg dela s čebelami treba poskrbeti tudi za redno

zapisovanje in seveda urejenost dokumentacije v čebelarstvu. Pri izpolnjevanju dokumentacije vam lahko pomagajo tudi terenski svetovalci.)

- **sortiranja satja** (Zdaj je tudi več časa za pregled satja in izbiro tistega, ki je primeren za prihodnjo čebelarstvo sezono. Tudi pri tem delu so vam lahko v pomoč terenski svetovalci.)

Poleg tega lahko predsedniki čebelarskih društev na občne zборе povabijo tudi terenskega svetovalca, pristojnega za območje društva. S tem bodo čebelarjem predstavili mrežo terenskih svetovalcev.

Terenski svetovalci pripravljajo tudi različne delavnice, ki so namenjene vsem čebelarjem. Cilj teh delavnic je, da bi čebelarji odprta vprašanja reševali skupaj s terenskimi svetovalci. Seznam delavnic je objavljen v nadaljevanju.

Dejavnosti terenskih svetovalcev so vse leto usmerjene v pomoč čebelarjem. Zato čebelarje pozivam, naj izrabijo možnost svetovanja, saj bodo na ta način hitreje rešili problem, ki jih pesti pri njihovem delu s čebelami.

*Tomaž Samec,
svetovalec JSSČ*

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
3. dec.	19.00	Oskrba čebel	Janez Luznar	Dom upokojevcov, Triglavska cesta 30, Bohinjska Bistrica	g. Rupnik 031/688 834

Čebelarski filmi

Na spletni strani www.czs.si/cebelarskifilmi.php so na voljo filmi s čebelarstvo tematiko (Kranjska sivka, Domovina odličnih čebelarjev, Varoja, S

čebelo do medu, Točenje medu, Cvetni prah in Huda gniloba). Ker so filmi izobraževalni, jih je mogoče uporabljati samo za ta namen. ČZS

Urniki usposabljanj v decembru

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. **Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti novo izkaznico ČZS!** Iz objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si. **Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu** izvajamo v osnovni obliki s celotno snovjo, potrebno za izdajo potrdila udeležencem, ter v krajši obliki za obnovitev znanja. Za izvedbo predavanja Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu mora biti prijavljenih najmanj 15 udeležencev. Potrdila bodo lahko takoj prejeli tisti čebelarji, ki se bodo prijavili do dva dni pred predavanjem in uspešno opravili preverjanje znanja! Tudi letošnjo jesen bodo poteka-

la skupinska **svetovanja s področja zagotavljanja varne hrane**. Tema svetovanj bo Označevanje medu in preostalih čebeljih pridelkov ter izpolnjevanje proizvodne dokumentacije (dokumentacija Smernic dobrih higienskih navad v čebelarstvu, sistema SMGO). Čebelarji naj s seboj prinesejo svoje obrazce in pripravijo konkretna vprašanja. Še enkrat poudarjamo, da mora imeti vsak čebelar, ki oddaja svoje čebelje pridelke v promet, vzpostavljen notranji nadzor, ki ga lahko vzpostavi s pomočjo izpolnjevanja omenjenih obrazcev. Po posameznih predavanjih bo, kot je to razvidno iz urnika sledila še brezplačna polurna predstavitev novih možnosti trženja za čebelarje z naslovom: Med in ameriški slamniki - nove možnosti trženja za čebelarje.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
4. dec.	17.00	Tehnologija pridelave voska	Aleksander Mikuš	Kulturni dom Sv. Jurij ob Ščavnici	g. Žinkovič 031/524 792
4. dec.	18.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto	Janez Kropivšek	Hotel Bela krajina Metlika	g. Augustin 040/436 516
	20.30	Med in ameriški slamniki - nove možnosti trženja za čebelarje	Borut Gosar		
6. dec.	17.00	Prepoznavanje medovitih rastlin	Franc Šivic	Čopova rojstna hiša, Žirovnica	g. Pfajfar 041/437 462
6. dec.	17.00	Tehnologija pridelave voska	Aleksander Mikuš	Čebelarski center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	g. Nakrst 031/261 890
	19.30	Med in ameriški slamniki - nove možnosti trženja za čebelarje	Borut Gosar		
7. dec.	17.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto	Janez Kropivšek	Gostišče Kocjan, Stara vas pri Bizeljskem	g. Kelhar 031/893 230
12. dec.	16.00	Čebelarski turizem	Tomaž Šauperl	Pohorska vila, Pivola 8, Hoče	g. Vogrinec 041/818 705
12. dec.	17.00	Čebelje paše v Sloveniji	Jure Justinek	Kulturni dom, Sv. Jurij ob Ščavnici	g. Žinkovič 031/524 792

OBVESTILA ČZS

12. dec.	17.00	Prevozno čebelarjenje	Janez Kropivšek	Čebelarški razvojni izobraževalni center Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce	g. Korošec 031/616 187
	19.30	Med in ameriški slamniki - nove možnosti trženja za čebelarje	Borut Gosar		
13. dec.	17.00	Čebelje paše v Sloveniji	Jure Justinek	Restavracija Gaj, Loke 1, Mozirje	g. Podrižnik 041/420 821
	19.30	Med in ameriški slamniki - nove možnosti trženja za čebelarje	Borut Gosar		
18. dec.	17.00	Oskrba čebeljih družin skozi leto	Milan Meglič	OŠ Dolsko	g. Mlakar 031/656 055
Zagotavljanje kakovosti čebeljih pridelkov					
3. dec.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Milan Meglič	ČD Črnomelj, Sela pri Otovcu	g. Milinkovič 031/651 006
	19.30	Med in ameriški slamniki - nove možnosti trženja za čebelarje	Borut Gosar		
14. dec.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Jakob Madjar	Čebelarški dom, Čagona 68, Cerkvenjak	g. Gregorec 031/430 335
15. dec.	9.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Marija Sivec	Sejna dvorana, Kmetijska zadruga Tolmin, Rutarjeva 35, Tolmin	g. Podgornik 040/800 402
19. dec.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	Milan Meglič	Felicijanova dvorana, Sevniški grad, Sevnica	g. Zagorc 031/874 462
Svetovanje JSSČ					
10. dec.	16.00	Svetovanje s področja varne hrane	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje	g. Gradišnik 031/836 460
17. dec.	16.00	Svetovanje s področja varne hrane	Nataša Lilek	Lovski dom, Rožnik 4, Stari trg pri Ložu	g. Palčič 031/618 900
	18.30	Med in ameriški slamniki - nove možnosti trženja za čebelarje	Borut Gosar		
17. dec.	18.00	Pridobivanje sredstev in prijavljanje na razpise ter zakonodaja s področja prodaje čebeljih pridelkov in izdelkov	Tanja Magdič	Čebelarški razvojni izobraževalni center Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce	g. Korošec 031/616 187

Trgovina ČEBELARNA
PRODAJNO RAZSTAVNI SALON

Kepic Milena s.p.
ČEBELARSKI CENTER BRDO PRI LUKOVICI

Delovni čas:
toris-petek: od 8. do 17. ure
sobota: od 8. do 12. ure
nedelja-praz: zaprto

Za večje skupine izven delovnega časa
po enoprijavnem dogovoru.

Tel.: 01/729 61 18
Faks.: 01/729 61 31
cebelarna@gmail.com
gsm: 041 294 184

Nudimo vam:

- čebelarstvo oprema in orodje
- med in ostale zelišče-čebelje
- darila izabelu iz čebeljih pridelkov
- čebelarška literatura

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klösch, Avstrija
Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
Ponedeljek-petek
8:00-12:00 13:00-18:00
Sabota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imajte svoj vosek pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voska!
Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.
- Po željo izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.
- Obdelava voska možna skozi celo leto.

PRODAM

Leseno darilno embalažo za med v obliki panja, gajbice ali skrinjice, s poslikavo oz. z napisi po želji kupca (Krško), tel.: 041/471 202.

Ajdo, sorta čebelica; primer-na je tako za seme kot za moko, cena 1,10 EUR/kg, tel.: 070/753 096.

Matični mleček lastne pridelave, pakiran po 30, 100 in 200 g, tel.: 031/309 841.

Cvetni prah, zamrznjen, pakiran po 5 kg, tel.: 031/747 758, 041/990 360.

Cvetni prah, svež ali suh in prebran, z neokrnjenih kozjanskih bregov, tel.: 041/215 281.

Cvetni prah, svež, zamrznjen, in 10 malo rabljenih osmukalnikov za cvetni prah, tel.: 041/822 366.

Cvetni prah, propolis, vosek, akacijev med in matični mleček, odlična kakovost, na voljo vse leto, tel.: 041/965 939.

Cvetlični med, tel.: 031/882 295.

Cvetlični, akacijev in gozdni med, tel.: 02/792 33 31, 02/792 37 61, 041/784 775.

Cvetlični in kostanjev med, tel.: 031/651 378.

Cvetlični in kostanjev med, tel.: 041/643 003.

Akacijev, cvetlični, kostanjev in lipov med, tel.: 040/217 542.

Akacijev in kostanjev med ter večjo količino cvetnega prahu, tel.: 031/372 825.

Kostanjev med, tel.: 051/880 446.

Kostanjev med, tel.: **070/862 544.**

Kostanjev med, tel.: 041/403 960.

Kostanjev med in med oljne ogrščice, odličen za izdelavo kremnega medu, cena po dogovoru, tel.: 041/252 695.

Kakovosten mešan gozdno-kostanjev med, tel.: 070/863 396.

Gozdni med, letošnji, tel.: 040/506 082.

Nov čebelnjak, velikosti 3 x 7 m, za 24 AŽ-panjev, s prostorom za bivanje in različna čebelarstva opravila, ugodno, tel.: 040/211 346.

Tovorno vozilo TAM 80 T za prevoz 36 10-satnih AŽ-panjev, s homologacijo, cena po dogovoru, tel.: 041/343 535.

TAM 130 B 11, A-testiran za prevoz čebel, tel.: 041/586 508.

TAM 130 T 11B, letnik 1987, 94 kW, 6383 ccm, s kesonom, mogoča nadgradnja za prevoz čebel, tel.: 051/342 237.

Zabojnike in nadgradnje za tovornjake ter manjše prevozne enote, različne vrste medu, cvetni prah in propolis, tel.: 041/795 494.

LR-panj, v zalogi tudi 2/3 LR-naklade ter 2 DVD-filma Čebelarimo z nakladnimi panji (izobraževalni program), tel.: 040/212 300.

KIPGO

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
 ☎ (05) 368 45 80, ☎ (05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
www.kipgo.net; kigbob@gmail.com

MEŠALNIK ZA KREMNI MED

- vrtenje ročice
- vrtenje posode
- odstranljiva posoda
- možnost uporabe več posod

MEŠANJE:

- kremnega medu
- medu z različnimi dodatki

URNIK:

pon-pet 8 00-11 30
12 30-16 00
sob **ZAPRTO**

NAROČENO POŠLJEMO TUDI PO POŠTI!

KONTEJNERJI ZA PREVOZ AŽ IN LR PANJEV TER NADGRADNJE KAMIONOV

POLNILNA LINIJA POLAVTOMATSKA Z VRTLJIVO MIZO

POLNILNA LINIJA AVTOMATSKA Z VRTLJIVO MIZO, AVTOMATSKIM DODAJANJEM IN ZATISKANJEM POKROVČKOV TER ETIKETIRANJEM

TOČILO 6v1

-ZA TOČENJE 6 TIPOV SATOV:

AŽ, LR1/2, LR2/3, LR1/1, DB MEDISČNI, DB PLODIŠČNI, ENOSTAVNA MENJAVA KASSET

IZDELJEMO:

- PRAŠILČKE 3S, 4S, 5S, 7S
- PANJE AŽ 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
- PANJE AŽ 3E 9S, 10S, po naročilu 11S, 12S
- SATNIKI AŽ

PANJI IN SATNIKI LR (STANDARD, 2/3, 1/2) IN DB TER DELI PANJEV

Vsem čebelarjem in čebelarškam se ob koncu leta zahvaljujemo za zaupanje.

Želimo vam lepe božične praznike ter veselo, zdravo in medeno leto 2013!

nozevit

PREVENTIVNO ODSTRANITE NOSEMO

Novo prašilčke, 7-satne in nove 10-satne AŽ-panje, zelo ugodno, tel.: 041/289 024.

Novo 10-satne AŽ-panje, smrekov les in lipove satnike, cena 94 EUR, tel.: 040/163 704.

15 novih 10-satnih AŽ-panjev ter nekaj 3-etažnih panjev, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

Čebelje panje iz lipovega in smrekovega lesa po tradicionalni načrtih; zelo kakovostni, rogljičeni, tel.: 041/480 100.

AŽ-panje iz smrekovega lesa, rogljičene, s testnim vložkom, 2- in 3-etažne 10-satne panje ter 7-satne prašilčke in druge vrste panjev, tel.: 041/805 179.

Devetsatne 2/3 naklade, podnice in strehe, rabljene samo dve sezoni, ugodno, tel.: 031/652 829.

AŽ- in DB-satnike, zbite, lepljene, vrtnane, (ne-) zažičene (Litija), tel.: 031/533 939.

Lipove AŽ-satnike, tel.: 040/238 646.

AŽ-satnike, nezbite, 1000 kosov, cena 0,38 evra/kos, tel.: 041/385 620.

Točilo za med Logar z električnim motorjem in tri sode za med Logar (Lovrenc na Pohorju), tel.: 031/204 386.

Tehtnico za panje, tel.: 01/256 79 14.

Napravo za žičenje satnikov in vitanje satnic s transformatorjem za pocinkano ali nerjavečo žico, tel.: 041/812 510.

Sušilnik SUŠA 4, lepo ohranjen, cena po dogovoru, tel.: 031/675 976, 041/375 958.

Prapravo in orodje za izdelavo satnic, tel.: 031/615 927.

Cvetlični, kostanjev in gozdni med, v sodih, nepakiran, tel.: 040/436 516.

KUPIM

Starejše letnike revije Slovenski čebelar, pred letom 1945, tel.: 041/403 960.

Štiri dobro ohranjene, rabljene 10-satne AŽ-panje, tel.: 031/793 216.

AŽ-panje, rabljene, sedem 9-satnih in sedem 10-satnih (Primorska), tel.: 031/734 505.

Rabljen nakladni panj in opremo, tel.: 051/200 851.

30 izdelanih satnic, tel.: 031/719 773.

Motor za točilo za med, rabljen, tel.: 031/634 574.

Parcelo za postavitve čebelnjaka v okolici Ljubljane, tel.: 051/440 338.

OSMRTNICE

NANDE RAZPOTNIK 1951–2012

Konec avgusta letos smo se poslovili od Nandeta Razpotnika. Bolezen, za katero je bil prepričan, da jo bo premagal, je bila močnejša od njegove volje.

Pred letom dni smo obiskali njegov gostoljubni dom in tedaj smo si ogledali tudi njegovo vzorno urejeno čebelarstvo. Nande je od rojstva živel v Strahovljah. Po poklicu je bil strojnik gradbene mehanizacije in uspešen samostojni podjetnik. Kot tak ni poznal besed »to se ne da ...«. Kar si je zamislil, to je tudi izpeljal.

Za čebelarjenje se je navdušil pred nekaj leti, da bi se imel po upokojitvi s čim ukvarjati. V nekaj več kot petih letih je s trdim delom in nenehnim učenjem hitro napredoval, saj je čebelaril z več kot 30 družinami v AŽ-panjih. Uredil si je vzorno točilnico in klimatizirano

shrambo. Delo s čebelami je opravljal z ljubeznijo in v čebelarjenje uvajal tudi vnuke. V zvezi s čebelami je imel še veliko načrtov, med drugim tudi pridobivanje cvetnega prahu in propolisa. Vključil se je v ČD in se rad udeleževal tako predavanj kot tudi delovnih akcij. Ob graditvi Valvazorjeve čebelarke učne poti, ki smo jo odprli maja letos, je opravil vsa strojna dela. Za njegovo prizadevnost mu je ČD podelilo odličje Antona Janše III. stopnje.

Spominjali se ga bomo kot vestnega, vztrajnega in dobrega prijatelja. ČD Zagorje ob Savi

ANTON MERVAR 1941–2012

Anton Mervar se je rodil 15. januarja 1941 na Boričevem pri Novem mestu. Čebelariti je začel že v rani mladosti, saj je po pradedu podedoval zapuščen čebelnjak, poleg

tega pa si tudi zelo želel čebelariti. Svojo prvo čebeljo družino je našel v drevesnem duplu v sosealnem gozdu. V rodnem Boričevem je leta 1996 postavil nov čebelnjak in v njem leta 2005 prezimil 49 čebeljih družin. Tako panje kot čebelnjak je izdelal sam, saj je bil po poklicu mizarški mojster. Leta 1992 je prejel odličje Antona Janše III. stopnje, leta 2003 pa še odličje Antona Janše II. stopnje. Anton Mervar je umrl 21. maja 2012. ČD Novo mesto

ANTON DEMŠAR 1936–2012

Anton Demšar se je rodil 22. januarja 1936 v številni družini v vasi Rudno pri Železnikih. Klicali smo ga Tone, kot se med seboj kličejo prijatelji. Čeprav smo vedeli za njegovo bolezen, nas je novica o njegovi smrti zelo pretresla. S čebelami je živel in ljubiteljsko

čebelaril polnih 47 let, vse od dne, ko mu je Filip Gartnar podaril prvo čebeljo družino. Zelo hitro je spoznal življenje čebel, jim namenjal ves svoj prosti čas, jih negoval in skrbel za njihovo zdravje. Cenili smo njegovo znanje o čebelah, z veseljem smo sprejemali njegove nasvete o ravnanju in delu z njimi. Njegovo osebnost in značaj je oblikovalo obilo trdega dela. Družini je postavil prijazen dom, ob njem na vrtu pa tudi lep čebelnjak.

Tone je od nas odšel kot uspešen čebelar z velikim strokovnim znanjem o čebelah. Zaradi svojih vrlin je bil med nami priljubljen in spoštovan, živel pa je tudi življenje, ki ga je bilo vredno živeti. Na njegovi zadnji poti na pokopališču v Selcih so ga poleg njegovih bližnjih pospremili številni prijatelji, znanci in vaščani, čebelarji pa smo se mu poklonili tudi z društvenim praporom.

Dragi Tone, hvala ti za vse dobro. Ohranili te bomo v lepem spominu, tvojim bližnjim pa izrekamo iskreno sožalje.

ČD *Železniki*

ANTON BREZOVAR 1949–2012

Ohraniti želimo skromen spomin na svetotrojiškega čebelarja Antona Brezovarja. Rodil se je 17. oktobra 1949. V mladosti je s posebnim veseljem pomagal na kmetiji. Po gimnaziji se je odločil za študij agronomije, takoj po končanem študiju pa se je zaposlil v Šmarju pri Jelšah. Že med šolanjem se je družil z domačimi čebelarji in čebelaril pri Sveti Trojici. V domače kraje se je vrnil kot pospeševalec kmetijstva na širšem domžalskem območju, dolga leta pa je bil tudi direktor KZ Domžale.

Ko sta z ženo Bredo na Gmajnarjevi domačiji zgradila prij-

ten dom, ob katerem sta skupaj s tremi otroki kmetovala, si je Tone omislil star (Rapovčev) čebelnjak in ga postavil ob hiši. Včlanil se v Čebelarstvo družino Krtina, tako da nam je bil na predavanjih in srečanjih vsa leta prijeten sogovornik. Čebelarjenje mu je bilo v veselje in ponos, ker je želel živeti z naravo in s kmeti na podeželju. Številna udeležba na njegovi zadnji poti 5. junija 2012 pri Sveti Trojici je potrdila verodostojnost njegovih korakov, besed in dejanj tako med kmeti kot čebelarji, vsi pa ga bomo ohranili v trajnem spominu. »Čas, ki ga imaš, moraš pošteno živeti, si za prijatelje čas vzeti. Zdaj križ, osamljen čebelnjak ob hiši stoji, tebe, prijatelj, pa pred hišo več ni.«

ČD *Krtina Dob*

IVAN DOBROVNIK 1922–2012

Od čebelarja Ivana Dobrovnika, dr. vet. med., smo se poslovili 16. marca 2012 na pokopališču v Oplotnici. Doživel je častitljivo starost 90 let. Bil je vesten čebelar, dober svetovalec in mentor čebelarjem krožkom. Čebelarji smo ga radi poslušali in upoštevali njegove nasvete. Bil je med pobudniki ustanovitve samostojnega ČD Oplotnica.

Čebelar Ivan se je rodil leta 1922 v Trbovljah. Na Univerzi v Zagrebu je končal študij na tamkajšnji Veterinarski fakulteti. Razporejen je bil za terenskega veterinarja na območju Oplotnice, Slovenske Bistrice, Ptuj, Poljčan in širše okolice. Kot ljubitelj narave in živali je bil tudi čebelar. Čebelaril je z največ 30 čebeljimi družinami, dejaven pa je bil tudi v ČD Slovenska Bistrica. Ko so oplotniški čebelarji ustanovili samostojno čebelarstvo, je bil izvoljen v upravni odbor društva, na tem položaju pa je ostal do svoje smrti.

Kljub svoji visoki starosti je še vedno čebelaril in si krajšal čas pri čebelicah. Za svoje prizadevno delo je prejel več odličij Antona Janše in več pisnih priznanj. Čebelar Ivan, hvala ti za tvoj prispevek v našem društvu. Ohranili te bomo v lepem spominu

ČD *Oplotnica*

ANA MAJERLE 1928–2012

A v g u s t a
2012 smo se številni čebelarji in člani ČD Kočevje, ZKM, ČD Črnomelj in ČD Semič

na starotrškem pokopališču ob Kolpi poslovili od naše dolgoletne članice in sodelavke pri Agromelu.

Rodila se je v znani čebelarski družini Pešelj. Leta 1949 se je poročila v sosednjo vas Predgrad in za doto prinesla tudi čebele. Njen mož se je zaposlil v tedanjem Agromelu oziroma Medexu. Občasno je pomagala predvsem pri pobiranju matičnega mlečka. Že leta 1962 je pri dr. Riharju v Splitu opravila čebelarski izpit. Čebele, ki jih je prevzela od pokojnega moža, so ji bile, kot je dejala sama, po eni strani v tolažbo, po drugi pa so ji povzročale tudi skrbi. Svoje čebele je zelo rada pokazala obiskovalcem ter številne prepričala, da so se vključili v čebelarske vrste. Tako je letos tudi svojega sina Jurija prepričala, da bo nadaljeval njeno delo.

Izpustila ni nobenega predavanja ali zbora čebelarjev. Sodelovala je tudi v društvu zaščitenega kočevskega medu. Za svoje delo je prejela odličje Antona Janše III. stopnje in plaketo ČD Kočevje.

Zaradi številnih, ki so se želeli posloviti od nje, zaradi govorov in praporov, še posebej pa zaradi čebelarske himne, Slakovega Starega čebelarja, je bilo zadnje slovo od nje slovesno in zelo

ganljivo. Tako čebelice kot Ana bodo vedno v naših srcih!

ČD Kočevje

FRANČIŠEK COKAN 1940–2012

Septembra letos smo se poslovili od našega člana Francija Cokana. Čebelaril je od leta 1993, sicer lju-

biteljsko, vendar vzorno. Najprej je bil član ČD Braslovče, pozneje pa se je včlanil v ČD Šempeter v Savinjski dolini. Bil je dejaven tudi pri drugih dejavnostih v krajevni skupnosti, žal pa mu je bolezen prehitro pobrala moči in morali smo se posloviti od njega. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Šempeter v Savinjski dolini

IVAN BONČA 1925–2012

Junija letos, ko so bile čebele na vrhuncu razvoja in delavnosti, nas je presenetila novica o smrti našega čebelarja Ivana.

Rodil se je v številni kmečki družini pri Kotniku v Zadlogu. Še kot ne 17-letni fant se je pridružil partizanom in v njihovih vrstah dočakal tudi osvoboditev. V prvih letih po vojni je bil še vedno nemiren in po svoje nestanoviten, zato je večkrat zamenjal službo. Ustabilil se je šele ob upokojitvi, ko se je skupaj s svojo partnerico Agato naselil v Spodnji Idriji. Zadnje leto je preživel v domu za ostarele v Črnem Vrhu.

S čebelami se je srečal že v otroštvu v domačem kraju, vendar se je s čebelarjenjem začel resneje ukvarjati šele po preseelitvi v Spodnjo Idrijo. Čebelaril je z največ 20 čebeljimi družinami, včasih bolj, včasih manj uspešno, kljub temu da je imel kot ljubi-

telj narave zelo rad te marljive žuželke. Kmalu po ustanovitvi ČD Idrija v letu 1980 se je tudi sam včlanil vanj in mu ostal zvest vse do svoje smrti. Za svoje delo v čebelarstvu je prejel odličji Antona Janše III. in II. stopnje.

Idrijski čebelarji ga bomo ohranili v lepem spominu. Od njega smo se poslovili v Spodnji Idriji z društvenim praporom.

ČD Idrija

ŠTEFAN FEHER 1937–2011

V letu praznovanja 90-letnice ČD Lendava je naše vrste zapustil dolgoletni član in vestni čebelar

Štefan Feher. Rodil se je 22. junija 1937 v Dolgi vasi pri Lendavi. Čebelariti je začel leta 1970 in tedaj se je tudi včlanil v naše ČD. Vse do svoje smrti je čebelaril s približno 45 družinami. Bil je dejaven član društva. Za svoje delo v čebelarstvu je prejel srebrno priznanje Petra Dajnka ter odličji Antona Janše III. in II. stopnje. V spominu ga bomo ohranili kot delavnega in zanesljivega čebelarja in člana društva.

ČD Lendava

FRANC RUDOLF 1939–2012

Vedeli smo za Frančevo hudo bolezen, kljub temu pa nas je novica o njegovi smrti zelo presenetila.

Rodil se je leta 1939 v Črnem Vrhu nad Idrijo. Po končani osnovni šoli je šolanje nadaljeval na srednji usnjarski šoli ter se zaposlil v tovarni usnja na Vrhniki. V domačem kraju si je zgradil hišo in tedaj se je začelo tudi njegovo čebelarstvo, kajti eden izmed zidarjev mu je podaril roj. Čebelaril je z manjšim številom čebeljih

družin. Pred nekaj leti je ob svoji hiši postavil nov čebelnjak, vendar ob njem, žal, ni dolgo užival.

Ker ga je delo s čebelami zanimalo, je čutil potrebo po izmenjavanju izkušenj z drugimi čebelarji. Bil je med ustanovitelji ČD Brinov grič v Črnem Vrhu, vendar to zaradi majhnega števila članov ni dolgo delovalo, zato se je pridružil ČD Idrija in bil do svoje smrti njegov član. Za svoje vestno in prizadevno delo v čebelarstvu je leta 2008 prejel odličje Antona Janše III. stopnje.

Nam čebelarjem bo ostal v lepem spominu kot dober sogovornik. Od njega smo se poslovili 5. julija 2012 na pokopališču v Črnem Vrhu z besedami slovesa in društvenim praporom, ob tem pa smo izrazili tudi sožalje njegovi družini.

ČD Idrija

IVAN GABOR 1931–2011

Marca letos se je od svojih čebel in domačih čebelarjev za vedno poslovil čebelar član ČD Lendava Ivan Gabor.

Rojen je bil 14. septembra 1931 v Mostju pri Lendavi. Čebelariti je začel leta 1974, ko mu je prijatelj čebelar Stanko Mlinarič podaril prve čebelje družine. Istega leta je postal tudi član našega ČD. V svojem čebelnjaku je imel največ 40 družin. Poleg tega je imel veselje tudi z izdelavo lesenih spominkov. Za svoje delo v čebelarstvu je prejel odličje Antona Janše III. stopnje in srebrno priznanje Petra Dajnka.

ČD Lendava

Obvestilo

Osmrtnice ne smejo biti daljše od 200 besed, do 80 besed pa so brezplačne.

Uredništvo

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Faks: 02/331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Faks 02/251 60 12

Delovni čas od marca do novembra:
Pon., sre., pet. odprto od 9h-13h, julij, avgust zaprto

Ponujamo vam:

voščene satnice AŽ, LR

satnike AŽ - lipovi, rogljičeni
panje AŽ, LR, LR 2/3

drobni pribor, zaščitno
opremo za čebelarjenje

posode in točila za med ...

sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele,

kozarce za med,
pokrovčke s čebeljimi motivi,

stekleničke za propolis,

steklenice različnih oblik in
velikosti,

kartonsko in plastično
embalažo

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarstvo društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarstvo zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Spletne strani ČZS: www.czs.si. Slovenski čebelar: www.czs.si/slovenskicebelar.php. Opazovalno-napovedovalna služba: www.czs.si/Napoved/napoved_medjenja.php. Avtomatski telefonski odzivnik - tel.: (01) 729 61 20. Čebelarstvo knjižnica Janeza Golničnika: vsak delovni četrtek med 13. in 17. uro, www.czs.si/knjiznica.php. Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si. Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php. Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSTVA SLOVENIJE: Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Anton Tomec, tajnik: 01/729 61 02, 031/236 041, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si. Uredništvo: Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php. Opazovalno-napovedovalna služba: Jure Justinek, vodja ONS: 041/644 217, jure.justinek@czs.si, telefonski odzivnik: 01/729 61 20, www.czs.si/Napoved/napoved_medjenja.php. Čebelarstvo knjižnica Janeza Golničnika (vsak delovni četrtek med 13. in 17. uro): 01/729 61 11, cebelarskaknjiznica.czs.si, www.czs.si/knjiznica.php. Ohranimo čebele: www.ohranimo-cebele.si. Sklad za ohranitev kranjske čebele: www.czs.si/sklad.php. Spletna trgovina ČZS: www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI JAVNE SVETOVALNE SLUŽBE V ČEBELARSTVU: Lidija Senič, vodja službe: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Augustin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si, Tanja Magdič, svetovalka specialistka za ekonomiko: 01/729 61 10, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si, mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/729 61 29, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si, Nataša Klemencič Štrukelj, administrativna delavka, 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemencic.strukelj@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Augustin, Marko Borko, Janez Gregori, prof. biol., Maksimilijan Gržina, Borut Preinfalk, dr. vet. med., dr. Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Milena Urh, Tone Žakelj

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 200 besed. Cene so brez DDV.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Priprava za tisk in tisk: Littera picta, d. o. o., Barletova cesta 4, 1215 Medvode

Naklada: 7460, Tiskano: 27. 11. 2012

Glasilo Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarstvo zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport RS, pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA
tel.: (01) 755 12 82, faks: (01) 755 73 52

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
16.00–18.00
v mesecu decembru je trgovina
ob sobotah zaprta
apis.md@siol.net

APIS M&D®

AŽ-PANJI 10-SATNI

TRIETAŽNI AŽ-PANJ

PRAŠILEK
AŽ 5- IN 7-SATNI

GRELNIKI ZA
MED 179 EUR

KAKOVOSTNA RSF-
TOČILA

STANDARDNI LR-PANJ
IN DVOTRETINJSKI
LR-PANJ

ŽICA ZA SATNIKE
250 g RSF 4,8 EUR
250 g CINK 2,5 EUR

PREDELAVA
VOSKA V
SATNIKE
SAMO 0,85 EUR/KG

SATNIKI:
AŽ-VRTAN,
LEPLJEN,
ZBIT
LR-STANDARD
LR 2/3

■ Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov). ■ Prekuhava voščin brez medu in cvetnega prahu v zaprtih plastičnih vrečah od 15. 11. 2012 naprej. ■ Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnike – 0,85 EUR/kg. ■ Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek. ■ Z veljavno čebelarstvo izkaznico priznamo 4 % popust pri nakupu v vrednosti več kot 50 EUR (z izjemo izdelkov v akciji). Popusti se ne seštevajo.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.

Čenjene stranke obveščamo, da smo se preselili na Opekarsko 16 na Vrhniki.

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

ČEBELARSTVO - IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME - TRGOVINA

Spoštovani čebelarji!

*Ob iztekajočem letu se
vam zahvaljujemo za
izkazano zaupanje in
vam želimo vesel
Božič ter medeno leto
2013 !!!*

Srečno!

KUHAMO STARO SATJE

Staro satje in pokrovčke (brez medu in cvetnega prahu)
sprejemamo samo v PVC vrečah
od 05.11.2012 do 29.03.2013.

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

STOJALO ZA ZBIJANJE
AŽ OKVIRJEV

ZAŽIČENE SATNICE

IZDELUJEMO:

- hladno valjane satnice
- žične matične rešetke
- rogljičene satnike AŽ
- satnike LR, LR 2/3
- testne mreže
- plastična obošala
- plastična razstojšča
- kovinska rastojišča
- kozice 11 in 14 satne
- usipalnice lesene
- plastične odtočne pipe
- lovilce rojev-lesice
- smukalce za cvetni prah
- zaščitne obleke in rokavice
- čebelarске lopatke
- prečne zapore
- vijake za prečne zapore
- dvo in tro satne panjičke

ČEBELARJEM Z VELJAVNO ČLANSKO IZKAZNICO PRIZNAMO 4% POPUST PRI
GOTOVINSKEM NAKUPU NAD 50 EUR V NAŠI PRODAJALNI.

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.